

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Problematika insolvenčního práva se zaměřením na
osobní bankrot**

Bc. Agáta Romanczinová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Romanczinová Agáta

Podnikání a administrativa

Název práce

Problematika insolvenčního práva se zaměřením na osobní bankrot

Anglický název

Issues of insolvency law with the focus on the personal bankruptcy

---

Cíle práce

Cílem předkládané diplomové práce je charakterizovat insolvenční zákon, definovat základní pojmy vyskytující se v insolvenčním řízení a přiblížit problematiku insolvenčního řízení se zaměřením na oddlužení. Dále analyzovat oddlužení jako způsob řešení úpadku či hrozícího úpadku dlužníka, identifikovat problematické oblasti oddlužení a na základě získaných poznatků konkrétních případů formulovat doporučení pro dlužníky v České republice vedoucí k omezení problematických oblastí oddlužení.

Metodika

Teoretická část práce je zpracována na základě dostupné literatury, internetových zdrojů a vybraných zákonů České republiky. Praktická část je postavena na přímém pozorování, které je součástí kvalitativního výzkumu. Věnuje se faktickému průběhu insolvenčního řízení.

Harmonogram zpracování

1. Sběr dat, vyhotovení zadání práce – do 30. 6. 2013
2. Vypracování teoretické části – do 31. 1. 2014
3. Vypracování praktické části – do 28. 2. 2014
4. Odevzdání práce dle závazných pokynů PEF ČZU

Rozsah textové části

60-80 stran

Klíčová slova

insolvenční zákon, dlužník, věřitel, úpadek, insolvenční správce, konkurz, oddlužení, reorganizace

Doporučené zdroje informací

Zákon č. 182/2006Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
KOZÁK, J. a spol. Insolvenční zákon a předpisy související. Praha: ASPI, 2008. 903 s.

ISBN: 978-80-7357-375-1.

KOTOUČOVÁ, J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - komentář. Praha: C.H.Beck, 2008.,
1076 s. ISBN: 978-80-7179-595-7.

LISSE, Luděk. Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: Vysoká škola finanční správní,
2007. ISBN 978-80-86754-91-8.

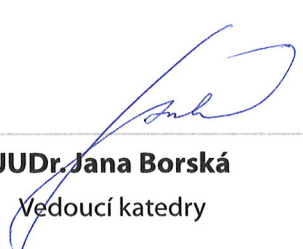
Další literatura dle dohody s vedoucím práce.

Vedoucí práce

Růžičková Eva Daniela, JUDr.

Termín odevzdání

březen 2014

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Problematika insolvenčního práva se zaměřením na osobní bankrot" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20. 3. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své diplomové práce JUDr. Ing. Evě Daniele Růžičkové za důvěru i cenné rady a připomínky, které mi během zpracování práce poskytovala. Dále bych ráda poděkovala JUDr. Ing. Ivaně Seifertové, která mi zprostředkovala dvouletou cennou praxi v oboru a nakonec své rodině a přátelům za psychickou podporu, které se mi dostávalo po celou dobu zpracovávání práce.

Problematika insolvenčního práva se zaměřením na osobní bankrot

---

Issues of insolvency law with the focus on the personal bankruptcy

Souhrn

Předmětem této diplomové práce na téma Problematika insolvenčního zákona se zaměřením na osobní bankrot je seznámení se s insolvenčním zákonem, jeho formou úpadku a následných možnostech řešení úpadku. Dále je konkrétně popsán a analyzován samotný průběh formy úpadku oddlužením. Práce obsahuje popis kladných a záporných stránek oddlužení a to jak pro dlužníky, tak i věřitele. Během celé praktické části práce jsou dlužníkovi poskytovány praktické rady a na závěr práce jsou uvedeny doporučení pro dlužníky i věřitele. Jejich dodržování by mělo vést k maximálnímu využití výhod a omezení problematických částí oddlužení. Jedna z kapitol práce se zabývá analýzou zadluženosti domácností a vývojem insolvenčí v ČR.

Summary

The subject of this diploma project on the theme of insolvency law with a focus on personal bankruptcy is to get familiar with the Insolvency Act, the forms of bankruptcy and subsequent possibilities of resolving insolvency. The process of form of bankruptcy discharge of debts is described and analyzed. The project contains a description of the positive and negative aspects of debt relief for both debtors and creditors. Throughout the practical part of the project debtor provided practical advice and recommendations are given for debtors and creditors in the end of the

project. Compliance should lead to maximizing the benefits and limitations of problematic areas of debt relief. One of the chapters deals with the analysis of household indebtedness and insolvency development in the Czech Republic.

Klíčová slova: insolvenční zákon, dlužník, věřitel, úpadek, insolvenční správce, konkurz, oddlužení, reorganizace

Keywords: bankruptcy law, debtor, creditor, bankruptcy, bankruptcy trustees, bankruptcy, debt relief, reorganization

OBSAH

1	ÚVOD	11
2	CÍL A METODIKA PRÁCE	13
2.1	Cíl práce.....	13
2.2	Metodika práce.....	13
3	HISTORIE A VÝVOJ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	14
3.1	Historie právní úpravy úpadkového práva na našem území	14
3.2	Vývoj insolvenčního řízení v ČR.....	15
4	ÚPADEK	18
4.1	Platební neschopnost.....	19
4.2	Předlužení	19
4.3	Hrozící úpadek	19
5	ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	20
5.1	Konkurz.....	20
5.2	Reorganizace.....	21
5.3	Oddlužení.....	22
5.4	Zvláštní způsoby řešení úpadku.....	23
6	INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ	23
6.1	Insolvenční rejstřík.....	23
6.2	Průběh insolvenčního řízení.....	24
6.2.1	<i>Zahajovací fáze</i>	24
6.2.2	<i>Zjišťovací fáze</i>	25
6.2.3	<i>Rozhodovací fáze</i>	26
6.2.4	<i>Způsoby řešení</i>	28

6.3	Zásady insolvenčního řízení	28
6.4	Incidenční spor	29
6.5	Novely zákona s účinností 1. 1. 2014	30
6.5.1	<i>Společné oddlužení manželů</i>	30
6.5.2	<i>Oddlužení osob samostatně výdělečně činných</i>	31
7	SUBJEKTY INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ.....	31
7.1	Insolvenční soud	32
7.2	Dlužník.....	33
7.3	Věřitel	33
7.3.1	<i>Věřitelské orgány</i>	34
7.4	Insolvenční správce.....	34
7.5	Státní zastupitelství	37
7.6	Likvidátor dlužníka	37
8	PROBLEMATIKA TRENDU ZADLUŽOVÁNÍ	39
9	ODDLUŽENÍ – OSOBNÍ BANKROT.....	41
9.1	Poskytované poradenství dlužníkům	42
9.1.1	<i>Vhodné instituce</i>	42
9.1.2	<i>Nevhodné instituce</i>	43
9.2	Podání návrhu na povolení oddlužení.....	44
9.3	Zahájení insolvenčního řízení	47
9.4	Schválení oddlužení	48
9.5	Způsoby oddlužení.....	50
9.5.1	<i>Zpeněžení majetkové podstaty</i>	50
9.5.2	<i>Oddlužení plněné splátkovým kalendářem</i>	51

9.5.3	<i>Nepatrný konkurz</i>	55
9.5.4	<i>Majetkové podstata manželů</i>	57
9.5.5	<i>Zrušení schváleného oddlužení</i>	58
9.6	Splnění oddlužení.....	59
9.7	Osvobození dlužníka od plnění pohledávek	59
9.8	Doručování v insolvenčním řízení	60
9.9	Pozitivní stránka oddlužení pro dlužníky	61
9.10	Pozitivní stránka oddlužení pro věřitele	64
9.11	Negativní stránka oddlužení pro dlužníky	64
9.12	Negativní stránka oddlužení pro věřitele	69
10	ANALÝZA ZADLUŽENOSTI A VÝVOJ INSOLVENCÍ V ČESKÉ REPUBLICE	70
10.1	Analýza zadluženosti českých domácností.....	70
10.1.1	<i>Struktura zadlužování domácností</i>	73
10.2	Vývoj insolvenčí v ČR.....	75
11	DOPORUČENÍ PRO DLUŽNÍKY A VĚŘITELE.....	80
11.1	Rady pro dlužníky.....	80
11.2	Rady pro věřitele.....	85
12	ZÁVĚR.....	87
13	SEZNAM LITERATURY	90
14	PŘÍLOHY	94

1 ÚVOD

Trendem dnešní doby je stále vyšší zadlužování jednotlivců i rodin. Získávání úvěru je jednodušší než kdy dřív a lidé si půjčují i na věci, na které si lidé dřív buď našetřili, nebo si je nekoupili. Navíc se velice často jedná o nepotřebné statky, jako jsou televize, dovolená, vánoční dárky apod. Malá informovanost české populace o podmínkách sjednávání úvěrů vede k podepisování nesmyslných smluv, které se sjednávají za neskutečně nevýhodných podmínek. Spotřebitel si často nespočítá (v mnoha případech to ani neumí), kolik ho úvěr dohromady stojí. Skrytých nákladů úvěru, které se nepromítnou v základním úročení, ale např. v RPSN, si obyčejný spotřebitel nevšimne. Dřív či později dlužníkovi jeho závazky přerostou přes hlavu, splátky se postupně navýší až na hranici měsíční mzdy a spotřebiteli nezbývají prostředky na financování běžného chodu domácnosti. Takto lehkovážný způsob života je počátkem dluhové pasti, ze které je jen velice krkolomná a složitá cesta ven.

Jelikož se s touto nepříznivou situací začalo potýkat stále vyšší procento české populace, česká legislativa zareagovala a přinesla základní změny do úpravy insolvenčního řízení. Vznikl nový insolvenční zákon č. 182/2006 sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, který navazuje na zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Účinností nového zákona zákon č. 328/1991 Sb. zanikl. Nově je řešen nejen úpadek, ale i hrozící úpadek. Cílem je motivovat dlužníky, aby svou situaci řešili efektivně a včas. Ke změně přispělo také to, že nejdůležitější je pro věřitele získat v insolvenčním řízení co nejvyšší možné finanční vyrovnání (tedy aby došlo k co největšímu a zásadně poměrnému uspokojení) v co nejkratším čase¹.

Diplomová práce se především zabývá institutem osobního bankrotu. Osobní bankrot nabízí fyzickým osobám – nepodnikatelům řešit svou finanční situaci. Pod dohledem soudu a insolvenčního správce, dlužník, který splnil veškeré zákonné

---

¹ HOSTINSKÝ, J. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. 1 vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. s. 11. ISBN 978-80-7418-010-1

podmínky související s osobním bankrotem, splatí své závazky, které je možné snížit až o 70% a po pěti letech se vrátí do normální plnohodnotného života.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je charakterizovat insolvenční zákon, definovat jeho základní pojmy vyskytující se v insolvenčním řízení a vymezit problematiku insolvenčního řízení se zaměřením na oddlužení. Dále analyzovat oddlužení jako způsob řešení úpadku či hrozícího úpadku dlužníka, identifikovat problematické oblasti oddlužení a na základě získaných poznatků konkrétních případů formulovat doporučení pro dlužníky v České republice vedoucí k omezení problematických oblastí oddlužení.

2.2 Metodika práce

V teoretické části práce bude pomocí analýzy sekundárních dat, porovnávacími metodami a analýzou právního rámce, charakterizován insolvenční zákon, jednotlivé podstatné pojmy používané v rámci insolvenčního řízení, procesní subjekty, které se účastní insolvenčního řízení a způsoby řešení úpadku a to vše na základě dostupné literatury, internetových zdrojů a vybraných zákonů České republiky.

Praktická část se bude věnovat podrobněji institutu oddlužení. Bude postavena na přímém pozorování, které je součástí kvalitativního výzkumu. Věnuje se faktickému průběhu insolvenčního řízení. Předposlední kapitola práce se bude zabývat statistickým průzkumem zadlužení domácností v letech 2000 – 2013, dále vývojem podávání insolvenčních návrhů a jejich následného schvalování a to v letech 2008 – 2012 (od účinnosti zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení). Zanalyzované oblasti insolvenčního řízení budou zhodnoceny tak, aby vedly k omezení problematických oblastí oddlužení a práce mohla být nástrojem pro dlužníka k sestavení insolvenčního návrhu.

3 HISTORIE A VÝVOJ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

3.1 Historie právní úpravy úpadkového práva na našem území

Nejdůležitějším nástrojem každé země s tržní ekonomikou je svobodná soutěž podnikatelských subjektů. Vyspělé země lze posuzovat i podle toho, jak přistupují k subjektům, které v soutěžním trhu neuspěly. Pravidla jednání s neúspěšnými účastníky hospodářské soutěže ochraňují nejen základní práva úpadců, ale také věřitele, kteří nesou následky výše zmíněných neúspěšných subjektů.

Ekonomický bankrot se pokoušelo vyřešit již římské právo. Slovo „konkurz“ (také úpadek) pochází z latinského termínu „*concursum creditorium*“ a významem je přihlašování pohledávek věřitelů a jejich uspokojování z konkurzní podstaty. Slovo konkurz tedy vystihuje zároveň skutečnost, že jde o řízení a i samotnou podstatu tohoto řízení.

Na našem území má úpadkové právo dlouhou tradici. Asi v polovině 30. let 18. století byl vydán reskript z roku 1750 shrnující připomínky vídeňských orgánů, který měl nahradit platnost úpadkových ustanovení „Novell a předpisů na ně navazujících“. Další normy úpadkového práva obsahoval rakousko-český směnečný řád z roku 1763 a dále uzavírá výčet nejstarších konkurzních předpisů Obecný konkurzní řád josefínský z roku 1781. Řízení probíhající dle josefínského řádu byla velice nákladná a zdlouhavá a z toho důvodu byla připravovaná změna. V druhé polovině 19. století byl přijat konkurzní řád ze dne 25. 12. 1868, č. 1/1869 ř. z.²

V dalších letech se konkurzní řád stále vyvíjel. V roce 1950 přestal platit konkursní řád z roku 1931 a naopak se stal účinným Občanský soudní řád č.

---

² KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751.

142/1950 Sb., (dále jen „OSŘ“). Tento nový zákon zavedl institut tzv. exekuční likvidace, jako nástroj spočívající v prodeji veškerého majetku dlužníka.

Dalším důležitým bodem v historii konkurzního práva na našem území bylo zavedení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“), který nabyl účinností dne 1. října 1991. Vzhledem ke změnám ekonomické situace byl dne 30. března 2006 Senátem schválen návrh zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení. Tento zákon byl 9. května 2006 rozeslán ve Sbírce zákonů a nahradil tak zákon č. 328/1991 Sb., ZKV.³

3.2 Vývoj insolvenčního řízení v ČR

Insolvence je v dnešní době obrovským problémem velkého procenta populace v ČR. Nejedná se pouze o samotné dlužníky, ale také o věřitele, insolvenční správce či zaměstnance insolvenčního soudu. Počet podaných insolvenčních návrhů stále stoupá a to zejména z důvodu neustálého růstu zadlužených fyzických osob – nepodnikatelů, kteří se takto snaží vyřešit svou finanční situaci. Hlavním důvodem je ještě stále dopadající finanční krize z roku 2008 a také značná finanční negramotnost obyvatel ČR.⁴

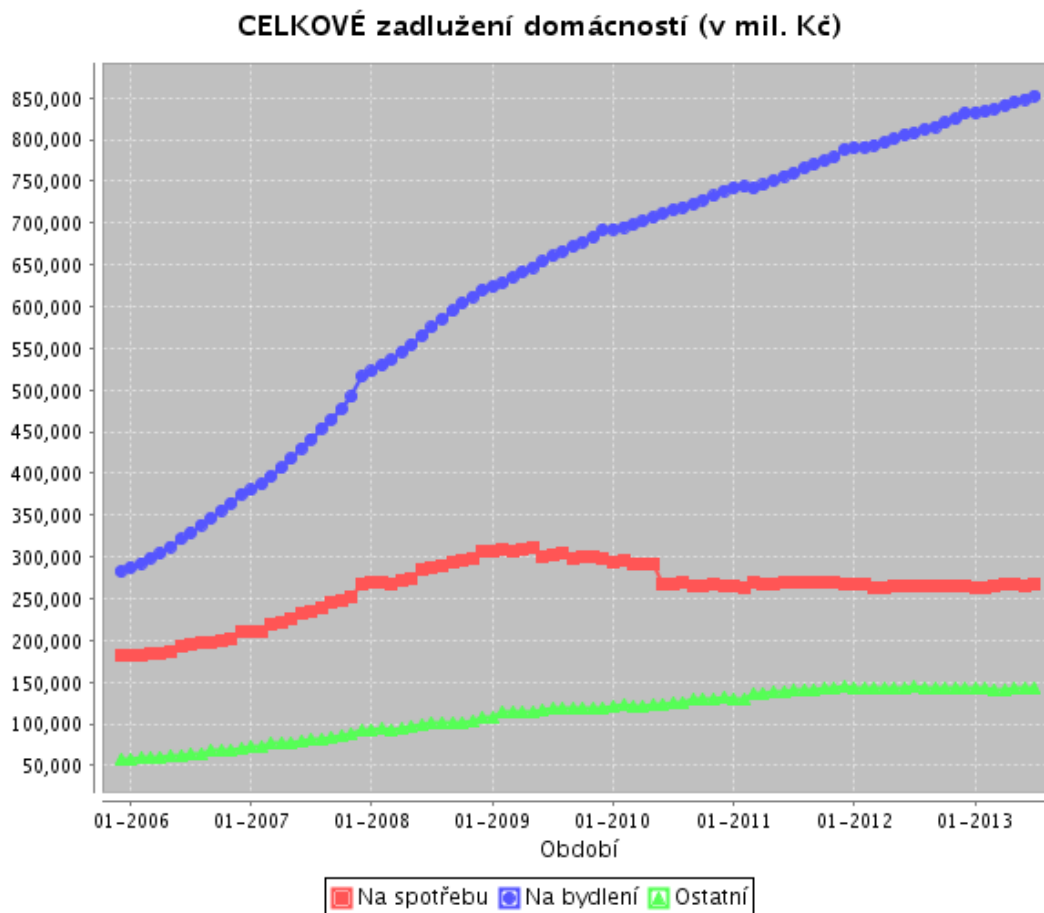
Domácnosti i podniky se stále více zadlužují. Následující graf č. 1 znázorňuje celkové zadlužení domácností v období od ledna 2006 až do ledna 2013, kde je možné vidět, že nejvíce se občané zadlužují kvůli bydlení. Dalším výrazným důvodem zadlužování domácností je spotřeba.

---

³ MICHALOVÁ, Jana. *Oddlužení v podmínkách České republiky*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Gabriela Oškrdalová.

⁴ Vývoj insolvenčního řízení v ČR. *Ekonomika a Management*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-24]. Dostupné z: <http://www.ekonomikaamanagement.cz/cz/clanek-vyvoj-insolvenčního-řízení-v-ceske-republice.html>

Graf 1: Celkové zadlužení domácností v ČR

Zdroj: Česká národní banka – ARAD systém časových řad [citováno 24. 9. 2013]⁵

Konkurzy a insolvenční řízení jsou nejlepším řešením jak vyřešit své problémy při neschopnosti splácet své závazky. V následující tabulce č. 1 jsou srovnány počty podaných insolvenčních návrhů od roku 2000 do roku 2012. Data

---

⁵ Celkové zadlužení domácností. ČNB [online]. 2013 [cit. 2013-09-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_sestuid=1538&p_uka=1,2,3&p_strid=AD&p_sort=2&p_od=200512&p_do=201307&p_period=1&p_des=50&p_format=6&p_decs=ep=&p_lang=CS

znázorní počet podaných návrhů v jednotlivých letech, procentuální změnu a směr změny.

Tab. 1: Meziroční srovnání podaných návrhů

Rok	Podané návrhy	Změna v %	Směr
2000	4 650		
2001	4 036	-13,2	↓
2002	4 002	-0,84	↓
2003	3 918	-2,1	↓
2004	3 643	-7,02	↓
2005	3 882	6,56	↑
2006	4 227	8,89	↑
2007	5 015	18,64	↑
2008	5 236	6,76	↑
2009	9 396	77,29	↑
2010	16 101	69,81	↑
2011	24 466	51,09	↑
2012	32 656	32,34	↑

Zdroj: Libuše Svobodová – *Vývoj insolvenčního řízení v ČR*⁶

Z výše uvedené tabulky je patrné, že od roku 2001 do roku 2004 počet podaných insolvenčních návrhů klesal, ale od roku 2005 začal počet stoupat. Razantnější nárůst počtu podaných návrhů je patrné od roku 2007. Nejvyšší nárůst je ovšem spojený s účinností zákona č. 182/2006 Sb., kdy na konci roku 2009 byl evidovaný nárůst až o 77,29%. Dalším důvodem nárůstu počtu podaných návrhů může být světová ekonomická krize z roku 2008.

---

⁶ Vývoj insolvenčního řízení v ČR. *Ekonomika a Management*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-24]. Dostupné z: <http://www.ekonomikaamanagement.cz/cz/clanek-vyvoj-insolvenčního-řízení-v-ceske-republice.html>

Jak již bylo výše zmíněno, účinnost zákona č. 182/2006 Sb., znamenal velký nárůst zájmu o insolvenční řízení a to i z toho důvodu, že to znamenalo nové podmínky pro oddlužení týkající se fyzických osob – nepodnikatelů, kteří do té doby tuto možnost neměli. V tabulce č. 2 je tato skutečnost znázorněna. Zobrazuje počet podaných návrhů celkem a dále položky spojené s návrhem na konkurs, oddlužení, reorganizaci a oblast nesouvisející s návrhem na řešení úpadku.

Tab. 2: Insolvenční návrhy a řízení

Rok	Podané návrhy	Konkurz	Oddlužení	Reorganizace	Nesouvisející	Zahájeno
2008	5 236	1151	1693	6	2386	5 215
2009	9 396	2180	3744	10	3462	9383
2010	16 101	2635	10014	5	3447	16 094
2011	24 466	2617	18021	23	3805	24448
2012	32 656	2735	25787	21	4115	32 649
Celkem	87 855	11 318	59 259	65	17 215	87 789

Zdroj: Libuše Svobodová – *Vývoj insolvenčního řízení v ČR*⁷

Tabulka znázorňuje, že oddlužení fyzických osob – nepodnikatelů má skutečně zásadní zastoupení v celkovém součtu podaných insolvenčních návrhů.

4 ÚPADEK

“Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., ve znění zákona č. 312/2006 Sb., v aktuálním znění upravuje řešení úpadku a hrozícího úpadku soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a

---

⁷ Vývoj insolvenčního řízení v ČR. *Ekonomika a Management*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-24]. Dostupné z: <http://www.ekonomikaamanagement.cz/cz/clanek-vyvoj-insolvenčního-řízení-v-ceske-republice.html>

*zásadně poměrnému uspokojení dlužníkůvých věřitelů a dále řeší oddlužení dlužníka.*⁸

4.1 Platební neschopnost

V úpadku je dlužník, který má více než jednoho věřitele, se svými peněžitými závazky je po splatnosti déle než 30 dnů a tyto závazky není schopen dále plnit (=platební neschopnost). Dlužník se nachází v platební neschopnosti, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo tyto závazky neplní déle než 3 měsíce po lhůtě splatnosti, nelze dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek výkonem rozhodnutí nebo exekucí nebo nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1 uloženou insolvenčním soudem.

4.2 Předlužení

Právnická nebo fyzická osoba – podnikatel je v úpadku i tehdy, je-li předlužen. Předlužení znamená, že dlužník má více než jednoho věřitele a suma jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.

Při stanovování hodnoty majetku dlužníka je třeba přihlídnout k další správě majetku za účelem provozování podniku, pokud lze předpokládat, že dlužník bude moci v správě majetku a provozu podniku pokračovat.

4.3 Hrozící úpadek

V nové právní úpravě insolvenčního zákona může dlužník požádat o posouzení své finanční situace již v době, kdy mu úpadek teprve hrozí.

---

⁸ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, 687 s. ISBN 978-807-2016-570.

Hrozící úpadek je, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.⁹

5 ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU

Způsob řešení úpadku či hrozícího úpadku v insolvenčním řízení rozumíme:

- a) konkurz,
- b) reorganizace,
- c) oddlužení,
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku rozumíme:

- a) pokud se jedná o konkurz nebo o zvláštní způsob řešení úpadku, rozhodnutí o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka,
- b) pokud se jedná o reorganizaci, rozhodnutí o povolení reorganizace,
- c) pokud se jedná o oddlužení, rozhodnutí o povolení oddlužení.

5.1 Konkurz

Od počátku vzniku konkursního práva u nás se setkáváme s pojmem konkurz, avšak s ohledem na nedostatky předchozí právní úpravy, je v nové právní úpravě institut konkurz částečně pozměněn, obohacen a zpřesněn. Stěžejní změnou je, že se již nejedná pouze o samostatné a pravidelné řízení, ale jedná se jen o jeden z mnoha možných řešení úpadku.

---

⁹ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, 687 s. ISBN 978-807-2016-570.

Rozhodnutím soudu o prohlášení konkurzu jsou veškerí zjištění věřitelé poměrně uspokojováni z výnosu z prodeje majetkové podstaty dlužníka a to takovým způsobem, že neuspokojené pohledávky či jejich část nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.¹⁰

Po prohlášení konkurzu se přerušuje likvidace právnické osoby, končí nucená správa, a pokud soud nestanoví jinak, zanikají i předběžná opatření, bylo-li nějaké nařízeno.

Insolvenční správce získává po prohlášení konkurzu oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku.

Věřitelé jsou povinni respektovat prohlášení o konkurzu a mohou tedy uplatnit svá práva jen způsobem stanovým tímto zákonem.¹¹

5.2 Reorganizace

Na rozdíl o konkurzu je reorganizace způsob řešení úpadku, který nemá v českém právu historii, tudíž není možné navázat na předchozí úpravu. Vzorem pro tento institut se stala právní úprava patná v USA a některé prvky byly převzaty z rakouského a německého práva.

„Reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení

---

¹⁰ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2

¹¹ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 89 s. ISBN 978-80-86754-91-8

*hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů*¹²

Osoba, která je oprávněná návrh na povolení reorganizace podat je dlužník nebo přihlášený věřitel.

Nelze ji řešit, je-li právnická osoba v likvidaci nebo je obchodníkem s cennými papíry nebo osobou oprávněnou k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu, jestliže celkový obrat dlužníka za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu řízení dosáhl alespoň 1 mil. Kč nebo zaměstnává dlužník alespoň 100 zaměstnanců.

A dále je přípustná, „*jestliže dlužník společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do 15 dnů po rozhodnutí o úpadku předložil insolvenčnímu soudu reorganizační plán přijatý alespoň polovinou všech věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek a alespoň polovinou všech nezajištěných věřitelů počítanou podle výše pohledávek.*”¹³

5.3 Oddlužení

Dlužník, který není podnikatel, může navrhnout, aby jeho úpadek či hrozící úpadek byl řešen oddlužením. Typickým příkladem dlužníka, který může vyhlásit osobní bankrot je dlužník - spotřebitel. Jedná se o dlužníka, který nemá v souladu své příjmy a výdaje. Není tedy schopen splácet řádně a včas své závazky, protože nedosahuje svými příjmy do takové výše, aby pokryl ze svého příjmu splátky svých

---

¹² KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2

¹³ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2

závazků a současně zabezpečil běžný chod domácnosti (nájemné, potraviny, léky, hygiena, ošacení aj.)

Jedinou osobou, která může požádat o řešení své finanční situace je dlužník.¹⁴

Návrh na povolení oddlužení je dlužník povinen podat spolu s insolvenčním návrhem.

5.4 Zvláštní způsoby řešení úpadku

Cílem tohoto instrumentu je zajistit řešení úpadku finančních institucí, jako jsou banky, subjekty podobné bankám nebo jim obdobným, a také řešení úpadku pojišťovacích institucí. Tato oblast se zabývá velkého okruhu dlužníků, je tedy velice důležité zkoumat při řešení úpadku dopady na finanční instituce a na celkové finanční prostředí.¹⁵

6 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

6.1 Insolvenční rejstřík

Je veřejně přístupný seznam (viz příloha 1), který umožňuje insolvenčnímu soudu vést elektronický spis. Veškeré písemnosti jako je insolvenční návrh, přílohy, výzvy, usnesení, rozhodnutí aj. jsou digitalizovány a ukládány obdobně jako ve Sbírce listin. S rejstříkem je tedy možné pracovat na počítači, počínaje přehledem o stavu řízení až k „rozbalování“ jednotlivých dokumentů.¹⁶

---

¹⁴ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2

¹⁵ MICHALOVÁ, Jana. *Oddlužení v podmínkách České republiky*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Gabriela Oškrdalová

¹⁶ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 89 s. ISBN 978-80-86754-91-8

6.2 Průběh insolvenčního řízení

Insolvenční řízení má několik fází. Průběh jednotlivých řízení se bude lišit v závislosti na konkrétních okolnostech případu. Insolvenční řízení však probíhá v zásadě v těchto fázích:

- a) podání insolvenčního návrhu,
- b) zahájení insolvenčního řízení,
- c) rozhodnutí o úpadku dlužníka,
- d) rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka.

6.2.1 Zahajovací fáze

Insolvenční řízení lze zahájit pouze na návrh. Soud tedy sám od sebe řízení nezahajuje.

Insolvenční návrh podává dlužník nebo věřitel. Mohou zvolit buď podání písemnou cestou, nebo elektronickou. V případě, že je insolvenční návrh podáván písemně, je třeba ho opatřit úředně ověřeným podpisem, v opačném případě elektronickým podpisem.

Pokud si insolvenční návrh podává sám dlužník, musí uvést důvody, které vedly k jeho zadlužení, doložit to důkazy a dodat další informace, které vyžaduje zákon (seznam majetku, závazků, prohlášení o vyživovací povinnosti, seznam zaměstnanců a některé další zákonem stanovené požadavky, dále může uvést, jak má být podle jeho názoru úpadek řešen).

V případě, že je insolvenční návrh podán věřitelem, musí být uvedeny důvody, proč se věřitel domnívá, že je dlužník v úpadku, doloží to důkazy a připojí přihlášku své pohledávky. Dlužník je soudem obeznámen a má právo na vyjádření.

Vždy při podání návrhu musí být specifikováno, kdo je navrhovatel, kdo dlužník a z jakého důvodu existuje předpoklad úpadku. Přičemž nezáleží na tom, zdali návrh podává dlužník či věřitel.

Insolvenční zákon odlišuje okamžik zahájení řízení a okamžik zjištěného úpadku. Po zahájení řízení je soudem především zkoumáno, zdali je dlužník v úpadku nebo v hrozícím úpadku. Ve chvíli kdy je dlužníkovi přiřazeno jednací číslo a objeví se tedy ve veřejně přístupném insolvenčním rejstříku, znamená to, že soud zkoumá jeho majetkové poměry.

Soud o zahájení úpadku nijak nerozhoduje, pouze je povinen tuto skutečnost nejpozději do 2 hodin oznámit tzv. vyhláškou o zahájení insolvenčního řízení, kterou zveřejní v insolvenčním rejstříku. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení však nastávají již okamžikem zveřejnění této vyhlášky v insolvenčním rejstříku (a na úřední desce soudu), tedy dříve než soud bude mít za zjištěné, že nastal úpadek.

6.2.2 Zjišťovací fáze

Existují-li pochybnosti o úpadku dlužníka a závisí-li rozhodnutí soudu na zjištění sporných skutečností, nařídí jednání o insolvenčním řízení. Pokud je dlužník v úpadku, může se pokusit o zmírnění dopadů insolvenčního řízení. Dlužník - podnikatel má právo navrhnout soudu vyhlášení moratoria (ochranu před věřiteli). Moratorium znamená, že je poskytnuta dočasná ochrana dlužníkovi (nejdéle čtyři měsíce) před věřiteli a před rozhodnutím o úpadku, především ale poskytuje potřebný čas pro vyřešení a zdolání úpadku nebo pro dosažení dohody s věřiteli. S návrhem na moratorium musí souhlasit většina dlužníkových věřitelů. V ochranné době nelze prohlásit úpadek dlužníka, navíc se dlužníkovi dostává zvláštních oprávnění - může přednostně hradit ty závazky, které bezprostředně souvisejí se zachováním provozu jeho podniku a vznikly v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm a to i na úkor neupřednostňování věřitelů. Dále je dlužník chráněn před vypovězením smluv (týkajících se také podnikání) na dodávky energií a surovin a i dalších smluv o dodávkách zboží a služeb, které ke dni vyhlášení

moratoria trvaly alespoň po dobu 3 měsíců. Cílem moratoria je tedy snaha o udržení běhu podniku.

Po zahájení insolvenčního řízení se zablokují věřitelé a majetek dlužníka. Proto dlužník nesmí po zahájení insolvenčního řízení nakládat se svým majetkem tak, aby snižoval jeho hodnotu.

Dlužník může sledovat průběh svého insolvenčního řízení na internetu. Údaje, které jsou uveřejněné na webových stránkách, jsou shodné s daty dostupnými při interaktivním prohlížení insolvenčního rejstříku. Služba je koncipována jako veřejná a je zdarma poskytována na adrese: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>.

6.2.3 Rozhodovací fáze

Věřitelé mají vliv na základní rozhodnutí činěná v průběhu insolvenčního řízení. Právní úprava insolvenčního zákona umožňuje věřitelům ovlivnit způsob úpadku a vybrat osobou insolvenčního správce. Zákon umožňuje, aby v případě, kdy je to možné, zvolili formu řešení úpadku a to buď konkurz, nebo reorganizace. Zákon vychází z toho, že věřitelé jsou tzv. „ekonomickými vlastníky“ dlužníkovu majetku – dlužník již všechno co měl, utratil, a již pouze dluží – všechn jeho majetek tak vlastně ekonomicky patří věřitelům a insolvenční zákon je zde jen proto, aby to procesně zrealizoval.

Věřitelé, prostřednictvím věřitelských orgánů, mají dozor nad činností správce. Zajištění věřitelé mohou podávat správci pokyny ke správě věcí, které slouží k zajištění jejich pohledávky. Věřitelé se musí o své dlužníky starat – a to jak před insolvenčním řízením, tak v jeho průběhu. Věřitel, který podal návrh na zahájení insolvenčního řízení nebo si přihlašuje svou pohledávku, by měl dobře zvážit důvodnost těchto kroků. Jak návrh, tak přihláška podléhají přísnému přezkumu a riziko chyby nese vždy věřitel sám.

Insolvenční zákon nepřikazuje, aby si věřitelé své pohledávky přihlásili. Bude-li však úpadek řešen reorganizací, dojde jejich splněním k tomu, že i nepřihlášené pohledávky bude dlužník povinen plnit.

Věřitel, který chce své pohledávky uspokojovat v rámci insolvenčního řízení a chce zároveň ovlivňovat řízení, musí podat přihlášku svých pohledávek, a to i takových, které již byly žalobou uplatněny u soudu nebo jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Přihlášku pohledávky a její přílohy se podávají dle formuláře u insolvenčního soudu, a to od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty, která je stanovena v rozhodnutí o úpadku (nejdéle však 2 měsíce).

Insolvenční správce je povinen přezkoumat podané přihlášky pohledávek dle přiložených dokladů a dále dle účetnictví dlužníka nebo jeho účetní evidence. Pokud věřitel přes výzvu insolvenčního správce řádně a včas nedoplní nebo neopraví svou přihlášku, předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlídně – na základě rozhodnutí soudu pak tyto pohledávky z insolvenčního řízení vypadávají (neuspokojují se).

Za předpokladu, že přihláška pohledávky obsahuje chybné informace, může být věřitel i sankcionován. Je-li totiž přezkoumaná přihlášená pohledávka zjištěna tak, že reálná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 %, přihlášené pohledávce se nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna. Navíc bude věřiteli nařízeno, aby ve prospěch majtkové podstaty zaplatil částku, o kterou přihlášená pohledávka převýšila rozsah, ve kterém byla zjištěna. Povinnost takto zaplatit není možné uložit věřiteli, který svá práva spojená s nezjištěnou pohledávkou v průběhu řízení nevykonával (to ve většině případů znamená, že nehlasoval nebo nebyl členem věřitelského výboru), zákon tím však nebrání, aby věřitel vedl o svou pohledávku spor nebo aby ji prodal. Takovým jednáním může věřitel docílit toho, že se vyhne vyměřené pokutě, ale nikoliv tomu, že by jeho „nadhodnocená“ pohledávka byla z insolvenčního řízení zcela vyloučena.

Osoby, které přihlášku pohledávky podepsaly, ručí za splnění povinnosti zaplatit částku společně a nerozdílně s přihlášeným věřitelem, pokud je však tento podpis součástí jejich běžné náplně práce. Jde-li o právního zástupce na základě plné moci (advokát apod.), pak za splnění této povinnosti ručí osoby, které zástupce k takovému úkonu zmocnily.

6.2.4 Způsoby řešení

Insolvenční soud umožní podnikateli reorganizaci, pokud je to možné a žádoucí. Reorganizace má přinést věřitelům lepší uspokojení než konkurz. Reorganizace nabízí celkové hospodářské ozdravení dlužníka a rozumné uspořádání jeho vztahů s věřiteli. Nesnaží se zabezpečit stejnou zaměstnanost nebo sledovat jiné sociální záležitosti. Reorganizace je sice možná pouze u velkých podniků, jejichž obrat přesáhne za poslední účetní období 100 milionů korun nebo které zaměstnávají více než 100 lidí, nicméně pokud se dlužník s věřiteli dohodne, že na tyto limity nebudou brát zřetel, zákon tomu nijak nebrání. Hlavní slovo při schvalování reorganizace mají věřitel a soud, reorganizace bude schválena tehdy, jestliže skutečně nabídne věřitelům nejlepší řešení.¹⁷

6.3 Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení se řídí zejména těmito čtyřmi zásadami:

- a) insolvenční řízení musí být vedeno takovým způsobem, aby byla zajištěna spravedlnost, tzn., aby žádný z účastníků řízení nebyl poškozen nebo naopak nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co

---

¹⁷ Jak probíhá bankrot dle insolvenčního zákona. *Euroekonom.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/podnikani-bankrot.php>

nejvyššího uspokojení věřitelů. Tato zásada tedy klade důraz na rychlý průběh insolvenčního řízení.

- b) Věřitelé, kteří mají v insolvenčním řízení stejné nebo velice podobné postavení, mají v řízení rovné možnosti. Jinými slovy to znamená, že nelze připsat stejná práva věřitelům, kteří nemají stejné či obdobné postavení. (např. zajištění a nezajištění věřitelé, zajištění věřitelé mají v insolvenčním právu speciální postavení).
- c) Práva věřitele nabytá v dobré víře před samotným zahájením insolvenčního řízení nelze omezit rozhodnutím insolvenčního soudu či postupem insolvenčního správce. (Jedná se například opět o zajištěné věřitele).
- d) Věřitele jsou povinni respektovat jednání, které směřuje k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, pokud tak dovoluje zákon. Cíl této zásady je, aby věřitelé neprováděli jakékoli kroky, které by vedly k separátnímu uspokojování jejich pohledávek na úkor ostatních věřitelů a mimo insolvenční řízení.

6.4 Incidenční spor

Incidenční spor je spor, který vznikl v souvislosti s jiným sporným řízením. Incidenční spory jsou řešené relativně v samostatném řízení, ale s předmětem hlavního řízení má však jistý společný bod a má pro toto hlavní řízení význam a možné důsledky. Další postup v hlavním řízení je do jisté míry závislý na výsledku incidentu. § 159 odst. 1, zák. č. 182/2006 Sb., vymezuje spektrum těchto incidenčních sporů. Ovšem spory, které zde nejsou uvedeny, nebo na ně není odkázáno, nejsou spory, které by bylo možno hodnotit jako spory vyvolané insolvenčním řízením a tedy incidenční.¹⁸

---

¹⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2

V incidenčním sporu se lze setkat se dvěma druhy účastníků - žalobce a žalovaný. Insolvenční správce zde vystupuje jako žalobce nebo žalovaný, pokud není stanoveno jinak.

„Incidenčními spory jsou:

- a) spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek,*
- b) spory o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty nebo o vydání výtěžku zpeněžení podle § 225 odst. 5,*
- c) spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela,*
- d) spory na základě odpůrcí žaloby,*
- e) spory o náhradu škody na majetkové podstatě vzniklé porušením povinností insolvenčním správcem,*
- f) další spory, které insolvenční soud označí jako spory incidenční. “¹⁹*

6.5 Novely zákona s účinností 1. 1. 2014

Praktické zkušenosti veřejnosti a veřejné diskuze, přiměla vládu, aby dala vzniknout novele zákona, která významně upravuje insolvenční, respektive oddlužení fyzických osob a podnikatelů. Novela upřednostňuje sociální účely nad ekonomickými a zásadní snahou je umožnit dlužníku nový start a motivovat ho k aktivnímu zapojení se do umořování svého dluhu vůči věřitelům.

6.5.1 Společné oddlužení manželů

Stále častěji se insolvenční soud setkává s podanými návrhy, kde se snaží o oddlužení celá domácnost, tedy manželé společně. Návrh proto zpracovává institut společného insolvenčního návrhu manželů spojeného s jejich oddlužením.

---

¹⁹ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751.

Manželé od Nového roku 2014 mohou podávat návrh na povolení oddlužení společně. Společný návrh manželé podepisují s prohlášením, že souhlasí s tím, aby jejich všechen majetek byl pro účely schválení oddlužení považován za majetek ve společném jmění manželů. Tito manželé budou po dobu trvání oddlužení považováni za jednoho dlužníka.

6.5.2 Oddlužení osob samostatně výdělečně činných

Dlužník, který není podnikatelem a nemá dluhy z podnikání, může žádat o schválení úpadku formou oddlužení.

„Dluh z podnikání nebude bránit řešení dlužníkovy úpadku oddlužením, jestliže s tím bude souhlasit věřitel, půjde o pohledávku věřitele, která nebyla uspokojena v insolvenčním řízení, anebo půjde o pohledávku zajištěného věřitele.“²⁰

Živnostníci mohou uspokojovat své závazky věřitelům i v průběhu oddlužení z příjmů, kterých dosáhnou z podnikání. To za předpokladu, že v době rozhodné pro posouzení oddlužení nebude mít dluhy z podnikání.²¹

7 SUBJEKTY INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Subjekty insolvenčního řízení jsou takové osoby, které mají v insolvenčním řízení určitá procesní práva a povinnosti. Tzn., že mají vliv na průběh řízení, a to

---

²⁰ Vláda posílí práva účastníků insolvenčního řízení. *Vláda ČR* [online]. 2013 [cit. 2013-12-13]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-posili-prava-ucastniku-insolvencniho-rizeni-103780/>

²¹ Vláda posílí práva účastníků insolvenčního řízení. *Vláda ČR* [online]. 2013 [cit. 2013-12-13]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-posili-prava-ucastniku-insolvencniho-rizeni-103780/>

procesními úkony, jejímž prostřednictvím mohou v řízení vyvolat vznik, změnu či zánik procesněprávních vztahů.

Procesními subjekty podle tohoto zákona jsou:

- a) insolvenční soud,
- b) dlužník,
- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a
- f) likvidátor dlužníka.

7.1 Insolvenční soud

Insolvenční řízení je civilní proces a probíhá tedy výlučně před soudem. V prvním stupni věcně příslušných insolvenčních soudů jsou soudy krajské.

Insolvenční soud vydává rozhodnutí dle zákona uložené či předpokládané a průběžně vykonává dohled nad činností a postupem ostatních subjektů insolvenčního řízení a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících.

Insolvenční soud vykonává dohlédací činnost, při které rozhoduje o záležitostech, které souvisí s průběhem insolvenčního řízení, činí opatření potřebná k zajištění jeho účelu a ukládá povinnosti, týkající se činnosti jednotlivých subjektů řízení. Insolvenční soud vyžaduje od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho činnosti, nahlíží do jeho účtů a koná potřebná šetření. Je oprávněn dávat

insolvenčnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru.²²

7.2 Dlužník

Dlužník je právní subjekt povinný ze závazkového právního vztahu k plnění vůči věřiteli. Dlužník, který není podnikatelem, řeší úpadek pomocí oddlužení a podnikatel nebo firma konkurzem či reorganizací. Nepodnikatel může být i právnická osoba. Tato právnická osoba není zapsána v obchodním rejstříku. Jedná se většinou o neziskové organizace, jako jsou občanská sdružení, nadace či spolky, nevykonávají tedy primárně svou činnost za účelem dosažení zisku. Úpadek těchto subjektů se v praxi příliš nevyskytuje.

7.3 Věřitel

Věřitel je subjekt, který uplatňuje své právo vůči dlužníku. Věřitelem může být fyzická, právnická, podnikatelská i nepodnikatelská osoba.

Věřitelé se rozdělují do dvou skupin:

- a) věřitele, kteří uplatňují svá práva přihláškou a účastní se celého řízení,
- b) věřitele, kteří jsou účastníky jen té části řízení, v níž jde o pohledávku.

Dalším základním rozdělením věřitelů je:

- a) **zajištění věřitelé**, kteří vystupují v insolvenčním řízení ve specifickém postavení. Mají svou pohledávku zajištěnou majetkem, který náleží do majetkové podstaty dlužníka a to právem zástavním, zadržovacím, omezením

---

²² Procesní subjekty. *Business.center* [online]. 2013 [cit. 2013-09-29]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvencni/cast1h2.aspx>

převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva anebo postoupením pohledávky zajištění.

b) **nezajištění věřitelé**, kteří nemají pohledávku zajištěnou majetkem dlužníka.

7.3.1 Věřitelské orgány

Jedná se o zvláštní procesní subjekty, ve kterých jsou organizováni všichni přihlášení věřitelé, nebo pouze někteří z nich ve funkci zástupců všech věřitelů. Přihlášení věřitelé provádějí svá oprávnění pouze prostřednictvím těchto orgánů a věřitelské orgány mohou vykonávat pouze ta oprávnění, která jim byla svěřena věřiteli. Tyto orgány tedy nelze zaměňovat s věřiteli. (např. nemohou se účastnit incidenčních sporů)

Mezi věřitelské orgány patří:

- a) schůze věřitelů,
- b) věřitelský výbor,
- c) zástupce věřitelů.²³

7.4 Insolvenční správce

Insolvenční správce se volí ze seznamu insolvenčních správců vedeném Ministerstvem spravedlnosti České republiky.

Prováděcí právní předpis stanovuje náležitosti seznamu správců, údaje do něj zapisované, členění seznamu správců a jeho vedení a podmínky zápisu do seznamu správců a vyškrtnutí jich z něj.

Insolvenčním správcem může být:

---

²³ DBALÁ, M. *Osobní bankrot*. Praha, 2011. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce JUDr. Ing. Bohumír Štědroň, LL. M. Ph.D.

- a) fyzická osoba, která je oprávněná vykonávat činnost insolvenčního správce,
- b) veřejná obchodní společnost,
- c) zahraniční obchodní společnost,
- d) zahraniční sdružení,

a to za podmínek stanovených zákonem č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.²⁴

Cílem insolvenčního správce je řešení úpadku nebo hrozícího úpadku tak, „aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů.“²⁵ Zákon či insolvenční soud ukládá insolvenčnímu správci jistá práva a povinnosti. Správce jedná svým jménem na účet dlužníka. Jedná se zejména „o právní úkony, jimiž insolvenční správce zpeněžuje majetkovou podstatu nebo s ní jinak nakládá a jeho úkony v incidenčních sporech, jakož i v dalších sporech, kterých se účastní místo dlužníka.“²⁶ V případě, že součástí majetkové podstaty dlužníka je podnik, insolvenční správce se stará o udržení provozu tohoto podniku. Je tedy oprávněn „uzavřít za obvyklých obchodních podmínek smlouvy o úvěru a smlouvy obdobné, jakož i smlouvy na dodávky energií a surovin, včetně smluv o zajištění splnění těchto smluv“²⁷

Osoba, která je zapsaná v seznamu správců může, má-li k tomu důležité důvody, ustanovení správcem odmítnout. Dále je insolvenční správce povinen uzavřít pojistnou smlouvu odpovědnosti za škodu k pokrytí případných škod, které

---

²⁴ JIŘIČKA, Pavel. Úloha správce v insolvenčním řízení. [online]. 2012 [cit. 2013-09-29]. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/jiricka.pdf>

²⁵ Zákon č. 182/2006Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

²⁶ Zákon č. 312/2006Sb., o insolvenčních správcích

²⁷ Zákon č. 312/2006Sb., o insolvenčních správcích

mu mohou vzniknout v souvislosti s jeho výkonem funkce nebo s činností jeho zaměstnanců za celou dobu trvání jeho funkce.

Dalšími správci v insolvenčním řízení jsou:

- a) předběžný insolvenční správce,
- b) oddělený insolvenční správce,
- c) zvláštní insolvenční správce,
- d) zástupce insolvenčního správce.

Předběžný insolvenční správce vykonává činnosti stanovené insolvenčním zákonem a uložené mu insolvenčním soudem ještě před rozhodnutím soudu o úpadku dlužníka. Práva a povinnosti, které správce má jako předběžný insolvenční správce nemohou přesáhnout rozsah práv a povinností, které má insolvenční správce po rozhodnutí o úpadku. Pokud insolvenční soud nestanoví v rozhodnutí o úpadku jinak, stává se předběžný insolvenční správce, správcem s plnou působností.

Insolvenční soud může zvolit odděleného insolvenčního správce pouze pro určité, speciální úkony a to tehdy, jestliže nelze pochybovat o tom, že poměr, který má primárně zvolený insolvenční správce k některému z dlužníkových věřitelů nebo k některému ze zástupců dlužníkových věřitelů, může ovlivnit celkový způsob výkonu práv a povinností insolvenčního správce.

Zvláštní insolvenční správce je soudem zvolen tehdy, je-li třeba v řízení řešit zvláštní problematiku, která si vyžaduje odborné specializace.

Pokud nemůže primárně zvolený insolvenční správce z vážného důvodu přechodně vykonávat svou funkci, může insolvenční soud ustanovit do funkce zástupce.²⁸

---

²⁸ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 89 s. ISBN 978-80-86754-91-8

7.5 Státní zastupitelství

Státní zastupitelství je soustava státních úřadů, které jsou určeny k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. Státní zastupitelství koná prostřednictvím státních zástupců.

Státní zastupitelství, vstupující do insolvenčního řízení nebo incidenčních sporů, může podat opravné prostředky proti rozhodnutím insolvenčního soudu pouze za předpokladu, že toto právo mají všichni účastníci řízení.

Státní zastupitelství a jeho účast vychází z úpravy obsažené v občanském soudním řádu. Legitimace státního zastupitelství k podání opravného prostředku vychází z práva věřitelů a dlužníka k témuž úkonu. Státní zastupitelství nemá jako účastník řízení na průběhu nebo na výsledku insolvenčního řízení žádný ekonomický zájem. Tam, kde má tento zájem stát, uplatňuje svá práva jako každý jiný věřitel.²⁹

Jen výjimečně se stává, že mohou uplatnit právo na opravné prostředky současně všichni účastníci řízení, proto i právo státního zastupitelství na podání opravného prostředku je výjimečné.

7.6 Likvidátor dlužníka

Likvidátor je statutární orgán, který vstupuje před zahájením insolvenčního řízení do likvidace a je jmenovaný dlužníkem či stanovený soudem. Vykonává svou činnost v rozsahu, která nepřešla na insolvenčního správce a je povinen spolupracovat s insolvenčním správcem. V souvislosti se svou činností

---

²⁹ ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, 687 s. ISBN 978-807-2016-570.

v insolvenčním řízení má likvidátor právo na náhradu nutných výdajů a přiměřenou odměnu, jejíž výši stanoví insolvenční soud na návrh insolvenčního správce.³⁰

---

³⁰ KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751

8 PROBLEMATIKA TRENDU ZADLUŽOVÁNÍ

Zaměstnavatelé vyplatili na mzdách zaměstnancům za rok 2012 o 1,7% více, než v roce 2011. Na první pohled se tato zpráva samozřejmě zdá jako příznivá, avšak dalším významným faktem je, že inflace se v roce 2012 zvýšila o 3,3%, což tedy znamená, že reálně se objem vyplacených mezd snížil oproti roku 2011 o 1,5%. Nejvíce samozřejmě domácnosti zasáhla krize z roku 2009, kdy výkonnost ekonomiky výrazně klesla (HDP se proti roku 2008 snížil reálně o 4,5 %). Sektor domácností na tuto situaci reagoval se zpožděním, tudíž v samotném roce 2009 nepoškodil úhrn jeho celkových příjmů. Teprve v letech 2011 – 2012 domácnosti začali šetřit a omezovat spotřebu a i navzdory jejich oslabování příjmů měli tendenci spořit na „horší časy“, které v mnoha případech nakonec opravdu přišly. Navíc na penězích ztráceli domácnosti i tím, že naspořené částky, které se jim úročily výnosem z vkladů u bank, ovlivnila inflace a v roce 2012 se domácnostem zlikvidovalo na jejich účtech termínovaných i netermínovaných vkladů tímto znehodnocením celkem 38,1 mld. českých korun.³¹ Právě kvůli výše zmíněnému se mnoho domácností dostalo do finanční tísně a hledalo zdroj finančních prostředků u bankovních a v horších případech nebankovních institucí, které nabízejí své produkty. Průzkumy Ministerstva financí či ČNB napovídají, že finanční gramotnost českého národa je na velmi nízké úrovni, čehož zejména nebankovní instituce využívají a bohatnou na nevědomosti prostých občanů. Úrokové sazby, RPSN a poplatky za vyřízení úvěrů jsou v některých případech až nehumánní, ale klient, buď z nevědomosti a neprostudování úvěrových podmínek nebo z prostého zoufalství, smlouvu podepíše a doufá, že situaci zvládne. Ovšem stačí, aby domácnost přišla o jeden ze svých příjmů, ať ztrátou zaměstnání nebo snížením měsíční mzdy a může se

---

³¹ České domácnosti dluží bilion. Český statistický úřad [online]. 2010 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>

stát, že nepokryje řádné splátky svého úvěru. Jelikož instituce hrozí klientům v prodlení smluvními pokutami nebo dokonce vypovězením smlouvy, tak se klient může rozhodnout požádat o další úvěr. Tento postup dlužníka je počátek úvěrového kolotoče, ze kterého již není cesta ven a dlužník se dostává do dluhové pasti, kterou bez pomoci insolvenčního zákona, tedy vyhlášením osobního bankrotu lze řešit jen těžko.

9 ODDLUŽENÍ – OSOBNÍ BANKROT

Než se dlužník rozhodne řešit svou situaci oddlužením, je samozřejmě vhodné se nejdříve pokusit vyjednat s věřiteli splátkový kalendář a řešit svou situaci jiným způsobem, než jeho krácením. Ovšem pokud se dlužník nedomluví nebo je jeho situace skutečně neřešitelná a nachází se v úpadku či hrozícím úpadku, pak je vhodná chvíle, aby na sebe podal insolvenční návrh.

Po nějaké době v neustále finanční tísní, ztrácí dlužník chuť svou situaci řešit, jelikož narůstajícími úroky se závazky uspokojují velice pomalu, v některých případech srážky nestačí ani k pokrytí úroků a dlužník začne zastávat názor, že se o něj stát nějakým způsobem postará. Pokud je dlužníkovi nabídnuto, že je možné vyřešit situaci během příštích pěti let a ještě mu navíc bude část dluhu odpuštěna, může to být pozitivní motivací, aby dlužník svou situaci nevzdal a po pěti letech se vrátil do běžného života. Navíc tato možnost je v praxi nakonec výhodná i pro věřitele, kteří uspokojí svoje pohledávky v kratším časovém horizontu. Nabízí se samozřejmě otázka, jak je to možné, když věřitel vymůže svou pohledávku v menší částce, ale v mnoha případech by věřitel nevymohl po dlužníkovi vůbec nic. Kdyby např. byla věřitelova pohledávka v pořadí a dlužník by ze své mzdy hradil jiné exekuce, navíc by byl jinak nemajetný, konkrétní věřitel by na svou pohledávku čekal i několik let.

Insolvenční řízení je proces, při kterém je nutné splňovat některé zákonné podmínky. Úzce spjat je i s doprovodnými náklady celého řízení, ať se jedná na úplném počátku o poradenské služby (viz podkapitola níže), dále o zálohu na náklady soudního řízení, anebo nakonec měsíčním poplatkům insolvenčnímu správci. Také se jedná samozřejmě o pětileté „živoření“, kdy dlužník musí vyjít ze svého životního minima, což nemusí být snadné. Lepší podmínky jsou pro rodiny s dětmi, kde se životní minimum razantně zvyšuje, a v praxi jsou dlužníci mile překvapeni, jaká výše jim musí dle zákona zůstat. Nicméně si musí dlužník dobře

zvážit, zdali je ochoten toto podstoupit a jaké má životní náklady, aby se situaci podřídil a znovu se nezadlužoval. Podání samotného insolvenčního návrhu dále neznamená, že celý proces dopadne ve prospěch dlužníka a podle jeho představ.

9.1 Poskytované poradenství dlužníkům

Média nás neustále informují o značném stoupajícím trendu podaných insolvenčních návrhů a následných vyhlášených osobních bankrotů, které zatím každoročně stoupají (viz tabulka č. 3). Je tedy přirozené, že roste i počet agentur nebo advokátních kanceláří, které nabízejí své poradenství a služby. Je ovšem velice rozhodující, kterou instituci si dlužník ve své finanční tísní vybere.

Tabulka č. 3: Meziroční srovnání podaných návrhů

Rok	Podané návrhy	Změna v %	Směr
2000	4 650		
2001	4 036	-13,2	↓
2002	4 002	-0,84	↓
2003	3 918	-2,1	↓
2004	3 643	-7,02	↓
2005	3 882	6,56	↑
2006	4 227	8,89	↑
2007	5 015	18,64	↑
2008	5 236	6,76	↑
2009	9 396	77,29	↑
2010	16 101	69,81	↑
2011	24 466	51,09	↑
2012	32 656	32,34	↑

Zdroj: Vlastní zpracování

9.1.1 Vhodné instituce

Kontakt na instituce, které poskytují služby, může dlužník najít jednoduše na internetu nebo se stačí rozhlédnout v městské hromadné dopravě, kde je nabízených služeb požehnaně. Dalším výborným zdrojem je doporučení od dlužníků, kteří

insolvenčním řízením prošli hladce a poskytnuté služby skutečně odpovídaly, těm slíbeným.

Základním bodem, podle kterého by se měl dlužník rozhodovat je, jestli se daná instituce zabývá soudním oddlužením. Tedy to znamená, že poradenství, které instituce nabízí, vede ke správnému sestavení insolvenčního návrhu a jeho akceptaci u příslušného Krajského soudu (v Praze Městského soudu). Nabízené služby se samozřejmě liší jak rozsahem, tak cenou poskytovaných služeb. Pokud se dlužník rozhodne, že by chtěl tuto službu zdarma, tak se ve většině případů jedná o poradny, které se snaží najít správné řešení pro dlužníka a nabízejí bezplatné semináře, které vedou k tomu, aby byl dlužník schopen získané znalosti a informace využít k sestavení návrhu a získal i znalosti týkající se osobních financí a hospodařením s nimi. Pokud ovšem dlužníkovi nevadí si za službu připlatit, má možnost u vybraných advokátních kanceláří (dále AK), které se tímto problémem také zabývají. S cenou je většinou spojený i vyšší rozsah služeb, kdy mnoho AK nabízí svým klientům nejen samotné sestavení insolvenčního návrhu, ale také poradenství v průběhu insolvenčního řízení, doplňování návrhů, sestavování odvolání apod., dokonce některé AK nabízejí i následný doprovod k soudnímu přezkumu.

9.1.2 Nevhodné instituce

Nevhodné agentury jsou právě ty, které s klientem nekomunikují, od první sjednané schůzky nejsou schopné odpovídat na veškeré otázky kladené dlužníkem, neinformují dlužníka o celkové a konečné ceně svých služeb nebo mají pochybnou pověst (zdroj internet, periodika apod.). Dalším a největším podvodem na dlužníka jsou instituce, které se nezabývají soudním oddlužením. Jedná se o instituce, které přebírají splátky od dlužníka (řízení neprošlo vůbec před příslušným soudem a není tedy přidělen insolvenční správce) a samy přerozdělují finanční obnos věřitelům. Někteří věřitelé tedy mohou být upřednostňováni, dalším se neplní. Instituce si navíc z měsíční splátky poskytované dlužníkem velké procento strhávají jako provizi za poskytovanou službu, tudíž se velice často stává, že se věřitelé neuspokojují ani do

výše smluvních pokut, u exekučních příkazů ani do výše ročního úročení příkazu a to tedy vede k prohlubování závazkové propasti. Dlužník se v dobré víře měsíčně vydá z mnoha peněz a doufá, že situaci řeší, ale pravdou je přesný opak.

9.2 Podání návrhu na povolení oddlužení

Je třeba rozlišovat rozdíl mezi insolvenčním návrhem a návrhem na oddlužení. Insolvenční návrh je návrh na zahájení řízení a může ho podat dlužník, ale tak i věřitel. Návrh na povolení oddlužení je možné podat jen dlužníkem.

Návrh na povolení oddlužení (viz Příloha 2) může být podán zároveň jako insolvenční návrh a tento návrh musí splňovat náležitosti stanovené insolvenčním zákonem.

Vedle obecných náležitostí musí návrh na povolení oddlužení obsahovat:

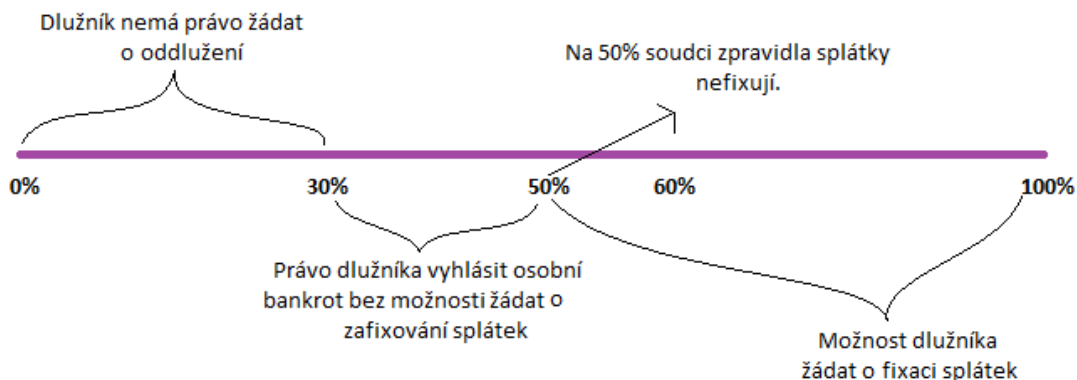
- a) označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat,
- b) údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech,
- c) údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- d) návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší.³²

Pokud dlužník zaplatí veškerým svým nezajištěným věřitelům za pět let více než 50% svých nezajištěných závazků, může požádat insolvenční soud o zafixování nižších než zákonem určených měsíčních splátek a to právě do výše 50%. Základní princip tohoto práva je znázorněn na následujícím obrázku č. 1.

---

³² Hlava V - Oddlužení. *Zákony Centrum* [online]. 2013 [cit. 2013-11-16]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/insolvencni-zakon/cast-2-hlava-5>

Obr. č. 1 – Přehled možností dlužníka při různých stupních uspokojení věřitele

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud se dlužník rozhodne tak učinit, měl by si uvědomit, zdali se mu takový krok skutečně vyplatí. Výhodou pro dlužníka je, že ví přesnou částku, kterou musí měsíčně odeslat insolvenčnímu správci (v praxi tak činí jeho mzdová účetní) a tato částka je po dobu pěti let konstantní a neměnná. Z toho vyplývá, že pokud si dlužník začne vydělávat vyšší měsíční čistou mzdu, není mu strhávána a nemusí tedy měsíčně vyjít jen ze životního minima. Dále veškeré bonusy, odměny, nebo prémie mu také zůstávají. Druhou stranou mince ovšem je inflace a stálost příjmu či zaměstnání. Pokud dlužník např. vydělává takovou měsíční mzdu, při které zaplatí 70% svých nezajištěných závazků a soud mu zafixuje splátku na 60%, musí tuto splátku každý měsíc odvést i navzdory tomu, že klesne s příjmy na takovou měsíční mzdu, že by zaplatil věřitelům pouhých 34%. (Což dle základních zákonných podmínek lze, ale v tomto případě již nikoli.) Z toho vyplývá, že pokud by splátka zafixována nebyla, klesl by díky příjmům na 34% a soud by s takovou informací neměl žádný problém. Ovšem v modelové situaci se dlužník dostává do prodlení se splátkami a může být předvolán k soudu, aby situaci vysvětlil a dostat se do problému, který může vést až k překlopení do konkurzu (viz kapitola 5.1 na str. 20). Proto musí dlužník zvážit, zdali jsou příjmy a zaměstnání stálé. Inflace způsobuje relativní klesání příjmů a zároveň stoupání životního minima dlužníka. Tento mechanismus ovlivňuje soudce tím způsobem, že v praxi nezafixují dlužníkovi

splátku na 50%, ale od 55%, nejčastěji na 60%. Pokud se dlužník rozhodne, že zafixovat splátky chce, musí výši navrhovaných měsíčních splátek vyčíslit tak, aby pokrývaly splátky věřitelům a zároveň poplatek insolvenčnímu správci nebo způsob jejich určení a vysvětlit důvody, které vedly k jeho úpadku a vyčíslit jeho měsíční náklady na běžný chod domácnosti. Ustanovení § 395 tím není dotčeno.

Dále je dlužník povinen k návrhu na povolení oddlužení připojit:

- a) seznam majetku, seznam závazků, prohlášení o vyživovacích povinnostech a prohlášení o zaměstnancích, které kdy zaměstnával, prohlášení o změnách, které vymezují změny mezi novým skutečným stavem a stavem, uvedeným v prohlášeních, které byly původně soudu předloženy,
- b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který akceptuje fakt, že hodnota plnění jeho pohledávky, bude nižší než 30%,
- d) V seznamu majetku dlužník kromě náležitostí uvedených v § 104 odst. 2 u každé položky tohoto seznamu uvede, kdy došlo k pořízení majetku, pořizovací cenu a odhad nynější ceny. Pokud se jedná o nemovitost nebo majetek, který slouží k zajištění pohledávky věřitele, musí dlužník dokládat znalecký posudek. V písemném souhlasu věřitele podle odstavce 1 písm. musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se s dlužníkem dohodl; podpis věřitele musí být úředně ověřen.

Podpisy na návrhu na povolení oddlužení se vyžadují od osob, které jsou ochotné zavázat se při povolení oddlužení jako spoludlužníci nebo ručitelé a dále manžel/ka a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny.³³

---

³³ Hlava V - Oddlužení. *Zákony Centrum* [online]. 2013 [cit. 2013-11-16]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/insolvencni-zakon/cast-2-hlava-5>

9.3 Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení dlužník zahajuje dnem, kdy podá insolvenční návrh k místně příslušnému Krajskému soudu pod který spadá dle svého trvalého pobytu. Pražští občané podávají insolvenční návrh k Městskému soudu v Praze. Pokud má dlužník trvalou adresu jinou, než korespondenční, může podat insolvenční návrh k insolvenčnímu soudu dle jeho korespondenční adresy. Avšak ve většině případů je soudem vyzván, aby tuto skutečnost objasnil. Pokud má dlužník smysluplné odůvodnění (jako např. zaměstnání), je mu vyhověno a řízení probíhá dále, pokud tuto skutečnost objasnit nedokáže, insolvenční soud návrh pro místní nepříslušnost přeпоšle soudu příslušnému. Podpisy na insolvenčním návrhu musí být úředně ověřeny.

Zahájení insolvenčního návrhu soud oznamuje vyhláškou, kterou je povinen vydat do dvou hodin od podání návrhu. Pokud je návrh doručen mimo úřední hodiny, je soud povinen vyhlášku vydat do dvou hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne.

Od zahájení insolvenčního řízení je dlužník povinen zdržet se jakéhokoli výrazného nakládání s majetkem. Prodej, čili zbavování se majetku, je insolvenčním soudem brán jako nečestný úmysl a může být na dlužníka prohlášen konkurz. Insolvenční soud zkoumá majetkovou podstatu dlužníka až tři roky zpětně od zahájení řízení. Jestliže tedy dlužník v tomto období např. prodal nemovitost, musí si dát pozor, aby byl schopen objasnit, kde finanční výtěžek z prodeje majetku je. Pokud dlužník prostředky použil k zaplacení některých stávajících závazků, soud tuto skutečnost nevnímá jako nečestný úmysl a řízení v pořádku pokračuje. Pokud ovšem neprokáže, jak s financemi nakládal, může být jeho bráno jako lehkovážný způsob života a soud dlužníka nařkne z nečestného úmyslu, tudíž ho překlopí do konkurzu.

Se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky:

- k pohledávkám se věřitelé přihlašují pomocí insolvenčního řízení, nikoli žalobami. Insolvenční soud věřitele v usnesení o povolení oddlužení vyzývá, aby tak učinili,
- zajištěné pohledávky se uspokojují dle podmínek insolvenčního zákona, což platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení,
- výkony rozhodnutí jako je platební rozkaz, rozhodčí nález, rozsudek jménem republiky či exekuci, která by postihovala majetek dlužníka, lze nařídit, nelze je však provést.³⁴

9.4 Schválení oddlužení

Insolvenční soud schválí dlužníkovi oddlužení za předpokladu, že není známo skutečností, které by odůvodňovaly zamítnutí návrhu. (Náležitosti takového rozhodnutí jsou vymezeny v § 406 odst. 2 a 3 InsZ.) Pokud ano, soud rozhodne prohlášením o konkurzu.

Schválení oddlužení předchází jeho povolení. Usnesení o povolení vydává soud ve chvíli, kdy neshledá žádné překážky, aby bylo oddlužení schváleno. Před povolením oddlužení může soud vyzvat dlužníka, aby doplnil, či objasnil některé podklady, či informace, které v návrhu chybí nebo se zdají nejasné. Typickým příkladem, co v praxi soudy po dlužnících vyžadují, jsou znalecké posudky. Pravidelně je dlužníci zapomínají připojit nebo je dokládají zastaralé (znalecký posudek by neměl být starší než 1 rok), dále velice často dlužníky vyzývají

---

³⁴ Insolvenční zákon. *EPravo* [online]. 2006 [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvencni-zakon-40454.html>

k doplnění původních smluv následných exekučních příkazů, aby bylo jasné, kdy tyto závazky vznikly a požadují po dlužnících okolnosti jejich zadlužení a na co získané finanční prostředky použili. Důvodem je zkoumání čestného úmyslu dlužníka, na který je v insolvenčním řízení kladen velký důraz. Soud chce jednoduše zabránit tomu, aby se dlužník lehkovážně zadlužil a pak zaplatil věřitelům „jen“ 30% a vědomě, vypočítavě krátil věřitele. Oddlužení je určeno pro osoby, které jsou v bezvýchodné situaci, a oddlužení je jejich jediným možným řešením. Pokud dlužník vše v pořádku a včas doplní, ve většině případu následuje výzva k zaplacení zálohy na náklady řízení. Ve chvíli, kdy je záloha vyměřena do výše 5.000,-Kč, řízení probíhá v pořádku a dlužník má napůl vyhráno. Ovšem pokud se záloha blíží k maximální možné výši a to 50.000,-Kč, hrozí dlužníkovi pravděpodobně nepatrný konkurz (více kapitola 9.5.3, str. 55). Poté již soud vydává usnesení o povolení oddlužení, ve kterém poučuje dlužníka a vyzývá ho k dostavení k soudnímu přezkumu. Dále v tomto usnesení soud vyzývá věřitele, aby se přihlásili o své pohledávky a to do 30 dnů od zveřejnění usnesení. Pokud některý z věřitelů tuto lhůtu prošvihne a přihlásí si svou pohledávkou pozdě či vůbec, na dodatečné přihlašování nebo nárokování své pohledávky soud nebere zřetel a tato pohledávka je po dlužníkovi na vždy nevymahatelná.

Usnesení o schválení oddlužení zahrnuje informace o způsobu řešení oddlužení, zdali se jedná o zpeněžení majetkové podstaty nebo splátkový kalendář, o určení majetku mimo majetkovou podstatu, konkrétní osobu vykonávající činnost insolvenčního správce a splátkový kalendář. Účinnost tohoto usnesení nabývá dnem, kdy je zveřejněno v insolvenčním rejstříku.³⁵

---

³⁵ Zákon o osobním bankrotu. *Osobní bankrot info* [online]. 2009 [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=455>

9.5 Způsoby oddlužení

Způsoby oddlužení jsou dva, splátkový kalendář nebo zpeněžení majetkové podstaty. O způsobu, kterým bude oddlužení řešeno, je ponecháno na věřitelích, kteří hlasují na schůzi věřitelů na soudním přezkumu nebo mimo ni. V praxi se věřitelé schůze většinou neúčastní.

9.5.1 Zpeněžení majetkové podstaty

K takovému způsobu řešení dochází ve chvíli, kdy dluhy dlužníka pokrývá jeho majetek. Zpeněžením se tedy vyplatí závazky dlužníka a není třeba dále postihovat jeho příjem.

„Majetkovou podstatu podle § 205 InsZ tvoří zejména (včetně příslušenství, přírůstků, plodů a užitků majetku níže uvedeného):

- *peněžní prostředky,*
- *podnik,*
- *obchodní podíl,*
- *věci movité a nemovité,*
- *soubor věcí a věci hromadné,*
- *akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva,*
- *vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů,*
- *dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné,*
- *dlužníkův plat nebo mzda, jeho pracovní odměna jako člena družstva a příjmy, které dlužníkovi nahrazují odměnu za práci, zejména důchod, nemocenské, peněžité pomoc v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výdělků, náhrady poskytované za výkon společenských funkcí, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,*

- *další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu.* ³⁶

Zpeněžení majetkové podstaty je podobným způsobem řešení jako konkurz, dokonce jeho účinky jsou obdobné jako při konkurzu. Rozdílem je, že do zpeněžení majetkové podstaty nespadá majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení či po nabytí účinků schválení oddlužení. Na tento majetek se nevztahují ani dispoziční omezení v rámci insolvenčního řízení. Zpeněžení majetku provádí insolvenční správce a může ho provádět třemi způsoby, veřejnou dražbou, prodejem mimo dražbu nebo výkonem rozhodnutí dle občanského soudního řádu.

9.5.2 Oddlužení plněné splátkovým kalendářem

Splátkový kalendář je pro dlužníka rozvržen do 5 let, ve kterých je dlužník povinen zaplatit veškerým svým nezajištěným věřitelům alespoň 30% svých nezajištěných závazků. To znamená, že je povinen ze svého čistého měsíčního příjmu pokrýt své životní minimum a zároveň měsíční splátky na své závazky včetně poplatku insolvenčnímu správci (výpočet nezabavitelné částky str. 53). Splátka je poté prostřednictvím insolvenčního správce rozdělena mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení.

Dlužník je povinen zabezpečovat příjmy tak, aby byly řádně a včas spláceny jeho závazky. Zpravidla je mu vyplácena mzdovou účetní částka, se kterou může volně disponovat a se kterou je povinen zabezpečovat běžný chod domácnosti jako je nájemné, stravování, cestování za prací, ošacení, hygiena, poplatky za telefon, vodné, stočné a apod., zbylou částkou mzdová účetní zasílá insolvenčnímu správci, který poté splátku přerozděluje věřitelům v takovém poměru, ve kterém jim náleží. Dlužník je tedy „osvobozen“ od hlídání splatností a odesílání splátek.

---

³⁶ DBALÁ, M. *Osobní bankrot*. Praha, 2011. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce JUDr. Ing. Bohumír Štědroň, LL. M. Ph.D.

Pokud dlužník ztratí svůj příjem (ztrátou zaměstnání) nebo se octne na nemocenské, je povinen tuto skutečnost nahlásit insolvenčnímu správci a insolvenčnímu soudu. Soud přihlídně na dosavadní plnění dlužníka a může rozhodnout o lhůtě, ve které umožňuje dlužníkovi najít novou práci, se kterou by zabezpečoval dále své splátky. Pokud se dlužníkovi nepodaří v této stanovené lhůtě práci najít, insolvenční soud překlopí dlužníka do konkurzu. Nemocenská se musí nahlašovat z důvodu, že výplata nemocenské dávky je vyplácena se zpožděním, tudíž by se dlužník mohl dostat do prodlení. Pokud ovšem o své situaci soud včas informuje, soud vyhoví a dlužník se do prodlení nedostává.

Dlužník je povinen nahlásit insolvenčnímu správci i mimořádné příjmy, které se stávají mimořádnou splátkou jeho oddlužení. Nejčastěji tomu jsou prémie, odměny, výslužné, renty apod. Dále se jedná o dědictví, dary či výhry. Veškeré tyto předměty je dlužník povinen zpeněžit a poskytnout je k mimořádné splátce. Pokud nějakou takovou skutečnost dlužník zatají, je to bráno jako nečestný úmysl a soud takové jednání dlužníka hodnotí překlopením do konkurzu.

Další povinností dlužníka je, že musí ke každému 15. 1. a 15. 7. dokládat insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru své příjmy za uplynulých 6 měsíců.

Na rozdíl od způsobu řešení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, „*není dlužník omezený v dispozičních právech k věcem, které náležejí do majetkové podstaty, s výjimkou majetku sloužícího k zajištění přihlášených pohledávek. Tento majetek bude v rámci insolvenčního řízení zpeněžen insolvenčním správcem a z výtěžku jejich prodeje dojde k uspokojení zajištěných věřitelů obdobně jako tomu je u konkursu. Při tomto způsobu oddlužení přísluší insolvenční správci vykonávat dohled nad dodržováním povinností dlužníka.*“³⁷

---

³⁷ DBALÁ, M. *Osobní bankrot*. Praha, 2011. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce JUDr. Ing. Bohumír Štědroň, LL. M. Ph.D.

Postup pro výpočet splátek při oddlužení splátkovým kalendářem je následující:

- a) splátka pro oddlužení se kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (např. soudně určené výživné),
- b) splátky se počítají s průměrné čisté měsíční mzdy dlužníka. Součet životního minima (nezabavitelné částky), splátky na oddlužení, která pokryje alespoň 30% veškerých nezajištěných závazků dlužníka, vyživovacích povinností a poplatku insolvenčnímu správci je čistá mzda, kterou je dlužník povinen každý měsíc vydělat.
- c) *„Čistá mzda se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „srážené částky“). Srážené částky se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje.“*³⁸ Do čisté mzdy se zahrnují i čisté odměny za vedlejší pracovní činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Naopak do čisté mzdy nepatří částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.

Výpočet nezabavitelné částky pro účely oddlužení se spočítá:

- a) na osobu dlužníka ve výši dvou třetin součtu částky životního minima a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu. Součet životního

---

³⁸ Insolvenční zákon. *Justice.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek/kalkulacka-vypocet.html>

minima a nákladů na bydlení je pak roven $3.410,-\text{Kč} + 5.687,-\text{Kč} = 9.097$ Kč, následně je nezabavitelná částka rovna $\frac{2}{3} * 9.097 \text{ Kč} = 6.065 \text{ Kč}$.

- b) Na každou vyživovanou osobu a manžela ve výši jedné čtvrtiny nezabavitelné částky. 100% nezabavitelné částky = $6.065,-\text{Kč} + \frac{1}{4}$ nezabavitelné částky = 1.516 Kč .

Součet jednotlivých nezabavitelných částek se následně sečte a výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru. Tato suma se odečte od čisté mzdy a pak je možné bez omezení srazit vše nad součet životního minima a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (aktuálně 9.097 Kč). Zbylá částka se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělí se na třetiny. Pro splátky při oddlužení (jako pro přednostní pohledávky) lze srazit dvě třetiny.³⁹

V tabulce č. 4 je znázorněn vývoj nezabavitelných částek pro účely oddlužení v letech 2006 – 2013.

---

³⁹ Insolvenční zákon. *Justice.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek/kalkulacka-vypocet.html>

Tab. č. 4 – vývoj výpočtu nezabavitelných částek v letech 2006 – 2013

V Kč	Nezabavitelná částka na povinného	Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu	Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení (100% částka výpočtové základny)	Vypočtená max. výše 1/3 ze zbytku čisté mzdy
2006	2741,00	1105,00	6630,00	2210,00
2007	3856,67	964,17	5785,00	1928,00
2008	4187,33	1046,83	6281,00	2093,00
2009	4620,00	1155,00	6930,00	2310,00
2010	5148,67	1287,17	7723,00	2574,00
2011	5326,00	1331,50	7989,00	2663,00
2012	5841,33	1460,33	8762,00	2920,67
2013	6065,00	1516,00	9097,00	3032,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro dlužníka, který si vypočítává splátku na oddlužení, je nejjednodušší, když si na stránce <http://insolvencni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek.html> zadá do tabulky (viz příloha č. 3) svou čistou měsíční mzdu, zaškrtné další požadované údaje, jako manžel/ka a počet vyživovaných osob. A kalkulačka dlužníkovi spočítá splátku na oddlužení. Je třeba podotknout, že zaškrtnutím vyživovacích osob má kalkulátor na mysli osoby, které nejsou soudně určené, tzn., má-li dlužník soudně určené výživné (např. z prvního manželství) je třeba tuto částku odečíst z jeho čisté mzdy a teprve takto upravenou částku zadat do kalkulátoru, kde už ale vyživovací povinnost vůči této osobě nezadá, jednalo by se o duplicitu. Dále je dlužníka třeba upozornit, že od výsledné částky je nutno odečíst částku ve výši 1.080,-Kč, která slouží jako poplatek insolvenčnímu správci. Takto spočítaná částka je částka, která je k dispozici věřitelům dlužníka.

9.5.3 Nepatrný konkurz

Nepatrný konkurz je zjednodušená forma konkurzu, který je určený pro nepodnikatele nebo malé podnikatele, kteří za poslední účetní období předcházející

prohlášení o konkurzu nevykázali obrat ve výši nepřesahující 200.000,-Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů.

Zjednodušení nepatrného konkurzu oproti běžnému konkurzu jsou vymezeny v §315 Insolvenčního zákona. Výčet těchto zjednodušení jsou:

- při nepatrném konkursu není nutné zřizovat věřitelský výbor, postačí zástupce věřitelů,
- k účinnosti dohody o vypořádání společného jmění manželů není nutné schválení insolvenčního soudu ani věřitelského orgánu.
- Stejně tak není třeba souhlasu k vyloučení nedobytných pohledávek a majetkových hodnot, které nelze prodat, z majetkové podstaty.
- Platí zde také zjednodušená procesní pravidla – insolvenční soud může častěji využívat možnost rozhodovat bez nařízeného jednání nebo je možné při přezkumném jednání projednat vše, co by jinak rozhodovala schůze věřitelů.

O nepatrném konkursu rozhoduje insolvenční soud. Důvodů, proč dlužníka překlomit do konkurzu je mnoho. Příkladem může být nečestný úmysl, dlužník se dostane znovu do prodlení s novými závazky i po schválení oddlužení, nesplnění základního požadavku uhrazení 30% nezajištěných věřitelů, dále řádné neplnění splátkového kalendáře, zamlčení rozhodujících informací, ztráta zaměstnání bez nalezení nové nebo i nedokládání čistých příjmu v lednu a červenci.

Pokud dlužník neplní své povinnosti je soudem vyzván, aby se k soudu dostavil a své chování objasnil. Soud dlužníka v kladném případě upozorní, že má poslední šanci chyby napravit nebo v opačném případě má soud právo rozhodnout o nepatrném konkursu i během insolvenčního řízení. Pokud se insolvenční soud chystá na dlužníka prohlásit konkurz již při prvním přezkumu, dlužník takový záměr pozná většinou již v usnesení o povinnosti zaplatit zálohu na náklady řízení, kde se tato záloha často blíží k nejvyšší možné hranici a to 50.000,-Kč.

Největším rozdílem mezi formou splátkového kalendáře a formou nepatrného konkurzu je ten, že po úspěšném skončení oddlužení je dlužník oddlužen a bez závazků. Nepatrný konkurz spočívá v tom, že je dlužník prohlášený za nemajetného, tudíž závazky nejsou uhrazeny většinou ani z části a tyto závazky poté nezanikají. V praxi veškeré závazky dlužníkovi v období řízení přejdou v exekuce a jeho dluhy jsou ještě několikanásobně vyšší, než tomu bylo před samotným řízením. Proto by si dlužník měl dát pozor na to, aby plnil své povinnosti řádně, soudu nezatajoval žádné informace, dokládal soudu včas materiály, které jsou po něm vyžadovány, a udržel si práci.

9.5.4 Majetkové podstaty manželů

Jeli dlužník, vstupující do insolvenčního řízení ženatý, potřebuje souhlas druhého z manželů. Podpis insolvenčního návrhu druhým z manželů, dává najevo, že jejich společné jmění manželů (dále jen SJM) je součástí majetkové podstaty dlužníka a může být postižen, tzn., že mají závazky, které z tohoto společného majetku mají být uspokojeny. Jednoduše to znamená, že podmínky za jakých bude majetek v SJM užit pro účely oddlužení jsou stejné, ať vyhláší osobní bankrot jeden z manželů, který musí mít souhlas toho druhého, každý zvlášť (a nežádají insolvenční soud o společné projednání jejich návrhů), nebo společně.⁴⁰

Zpeněžení majetkové podstaty manželů probíhá zpeněžením veškerého majetku ve SJM, bez ohledu na to, zdali osobní bankrot vyhlásil jen jeden z nich. SJM dle § 143 Občanského zákoníku tvoří:

- *„majetek nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, s výjimkou majetku získaného dědictvím nebo darem, majetku nabytého jedním z manželů za majetek náležící do výlučného vlastnictví tohoto manžela, jakož i věci, které podle své povahy slouží osobní potřebě*

---

⁴⁰ Při posouzení oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty insolvenční soud přihlíží k § 412 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka,

- *závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.*⁴¹

Novela zákona od 1. 1. 2013 říká, že je možné exektovat mzdu manžela, jestliže je samotný dlužník bez příjmů a nelze mu mzdu postihnout. Avšak v oddlužení se do SJM mzdový nárok manžela povinného nezapočítává, jen vyplácená mzda nebo plat je již součástí SJM a podle okolností ji lze postihnout např. při výkonu rozhodnutí prodejem movité věci. Při oddlužení plněním splátkového kalendáře musí manželé odevzdávat veškeré své příjmy, vyjma zákonem stanovených částek zaručujících minimální životní úroveň rodiny.

9.5.5 Zrušení schváleného oddlužení

Pokud soud zjistí, že dlužník neplní své povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení nebo dle příkladů popsanych výše (viz kapitola 9.5.3 Nepatrný konkurz, str. 55) může schválené oddlužení zrušit. Při zrušení oddlužení soud zároveň rozhodne o způsobu řešení úpadku konkurzem. Je možné tak učinit i bez návrhu po 42 projednání věci na základě rozhodnutí, které musí vydat nejpozději do doby, než vezme na vědomí splnění oddlužení.

Zrušení oddlužení může navrhnout také sám dlužník i v tomto případě soud postupuje stejným způsobem.

---

⁴¹ MICHALOVÁ, Jana. *Oddlužení v podmínkách České republiky*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Gabriela Oškrdalová

9.6 Splnění oddlužení

Ke splnění oddlužení dochází ve chvíli, kdy dlužník splní své povinnosti uložené soudem a soud na základě této skutečnosti vydá usnesení, kterým po nabytí právní moci řízení skončí. Při zpeněžování majetkové podstaty je okamžik ukončení, stejně jako u konkurzu, vydání zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení. U oddlužení je to úhrada poslední splátky po uplynutí 5 let od vydání rozhodnutí o schválení oddlužení. Dlužník je oprávněn poté požádat soud o prominutí zbytku dluhu, který v rámci oddlužení neuhradil. Pokud dlužník zaplatí 100% svých závazků dříve než za pět let, je tímto okamžikem úhrada poslední splátky. Splnění oddlužení vezme soud na vědomí vydáním usnesení, ve kterém rozhodne o odměně insolvenčního správce a jeho nákladech na činnost a zprostí ho jeho funkce. Správce je tedy povinen své náklady a odměnu před rozhodnutím vyčíslit. Odvolání proti usnesení je možné jen co do výroku týkajícího se odměny a nákladů správce.

V případě, že se oddlužením nepodaří dlužníkovi uspokojit předpokládané minimální spokojení nezajištěných věřitelů, lze jej považovat i tak za splněné. Tato skutečnost má ovšem negativní vliv na možnost osvobození dlužníka od plnění zbylých částí pohledávek.

9.7 Osvobození dlužníka od plnění pohledávek

Insolvenční řízení o oddlužení se ukončí po 5 letech, kdy dlužník dodržel všechny podmínky řízení, tedy řádně a včas splnil všechny povinnosti uložené soudem. Po této době dlužník podává soudu žádost o prominutí zbytku dluhu. Jedná se o přihlášené pohledávky, které nebyly v rámci řízení uhrazeny v plné výši a dále o nepřihlášené pohledávky. Poté jsou dlužníkovi smazány všechny dluhy z minulosti až do doby, kdy došlo ke schválení oddlužení. Po další 3 následující roky je dlužník hlídán, zdali dlužník nejedná vůči svým věřitelům podvodně. Pokud ano, může soud nařídít odejmutí usnesení o prominutí zbytku dluhu. Toto nařízení platí i pro případy,

kdy se prokáže, že se dlužník dopustil úmyslného trestního činu, který se týká oddlužení či osvobození.

„Řádným splněním oddlužení je oddlužení, na jehož základě (dle InsZ):

- byli uspokojeni nezajištění věřitelé alespoň v rozsahu 30% svých přihlášených pohledávek, pokud se nedohodli s dlužníkem na nižším uspokojení a*
- zároveň dlužník plnil řádně a včas veškeré další povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení. V takovém případě insolvenční soud dlužníka na jeho vlastní návrh osvobodí usnesením od placení zbytku pohledávek zahrnutých do oddlužení a dále pohledávek, k nimž se v insolvenčním řízení nepřihlíželo (např. pohledávky přihlášené opožděně, pohledávky přihlášené ve výši přesahující o více jak 50 % jejich skutečnou hodnotu, popřené pohledávky co do pravosti), a pohledávky, které do insolvenčního řízení přihlášeny nebyly, ačkoli být měly. Takové osvobození se vztahuje i na pohledávky ručitelů a jiných osob, které měly vůči dlužníkovi pro takové pohledávky právo postihu.“⁴²*

9.8 Doručování v insolvenčním řízení

Některé písemnosti jsou insolvenčním soudem zveřejňovány a doručovány pouze vyvěšením na úřední desce insolvenčního soudu a naskenováním v insolvenčním rejstříku.

Ostatní písemnost doručuje insolvenční soud zvláště následujícím osobám:

- dlužníku,
- insolvenčnímu správci,
- věřitelskému výboru,

---

⁴² DBALÁ, M. *Osobní bankrot*. Praha, 2011. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce JUDr. Ing. Bohumír Štědroň, LL. M. Ph.D.

- osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje (insolvenčnímu navrhovateli, přihlašovatelé přihlášky pohledávky),
- osobám, které mají v insolvenčním řízení něco osobně vykonat.

9.9 Pozitivní stránka oddlužení pro dlužníky

Největší výhodou insolvenčního řízení je možnost splatit své veškeré nezajištěné závazky za pět let a ještě navíc možnost odpuštění až 70% těchto závazků soudem. Další významnou výhodou autorka spatřuje v zastavení veškerých výkonů rozhodnutí vedené proti dlužníkovi, tudíž není možné během řízení vykonat exekuci na majetek, která dlužníkovi před řízením hrozila. Smluvní pokuty, úroky, úroky z prodlení a další jsou také pozastaveny a dlužník splácí „jen“ závazky, které nabyly svou hodnotu do dne povolení oddlužení.

V současné době nemusí být na sestavení insolvenčního návrhu dlužník sám a může využít některou z mnoha poradenských služeb na trhu. Vybrané advokátní kanceláře nabízejí kompletní servis během celého insolvenčního řízení. Počínaje sběrem podkladů od dlužníka, poradenstvím a sestavením návrhu na míru, přes různá doplnění, odvolání až po doprovod k samotnému soudnímu přezkumu. Byť jsou insolvenční řízení v mnoha případech dosti podobná, nikdy nejsou stejná, tudíž mohou nastávat situace, ve kterých si dlužník nemusí vědět rady a poté je vděčný za profesionála v zádech. Bez poradenství, které dlužníka celým řízením vede správným směrem, se poté může stát, že je dlužníkovi oddlužení zcela zbytečně zamítnuto. Ovšem je také pravdou, že AK si za své služby ve většině případů účtují nemalé částky a klient v tíživé finanční situaci není schopen služby zaplatit. Poté je možné se obrátit na poradny, které dlužníkovi mohou pomoci se sestavením návrhu zdarma. Služby jsou v tomto konkrétním případě spíše omezené, ale mohou dlužníka nasměrovat správným směrem. Další radou může být pro dlužníka náhled do insolvenčního rejstříku, kde si může najít jakýkoli insolvenční návrh, který byl u soudu akceptován, a oddlužení bylo dlužníkovi schváleno. Je vhodné, aby našel návrh, který se podobá jeho případu. Např. jeli dlužník ženatý, má nemovitost, dítě

z prvního manželství, na které platí soudně určené výživné a má dva příjmy, není vhodné, aby opisoval insolvenční návrh svobodného, nemajetného a bezdětného muže, který má příjem jen jeden. Hledání může být samozřejmě náročné, ale dlužníkovi, který si neví rady, se zcela určitě vyplatí. Na základě informací získaných v poradně a ze vzoru staženém v rejstříku se poté může dlužník pokusit sestavit návrh sám. Dlužník by se měl vyvarovat oslovení společnosti, která se nezabývá soudním oddlužením.

Dlužník má právo se v insolvenčním řízení vyjadřovat k přihlášeným pohledávkám a to jak před samotným přezkumným jednáním, tak i v jeho průběhu. Dlužník je oprávněn popírat pravost, výši a pořadí pohledávky. Jestliže se takto děje v insolvenčním řízení o oddlužení, je nutné, aby insolvenční soud existenci této pohledávky řádně prozkoumal (v incidenčním sporu). Autorka tuto volbu doporučuje jen tehdy, jeli situace zcela zřejmá (např. věřitel se přihlásí s pohledávkou, kterou si nárokuje ze směnky, kterou dlužník však nikdy nepodepsal a podpis na této směnce je falešný). Pokud si dlužník není jistý, že může v incidenčním sporu vyhrát, je lepší, aby upozornil svého insolvenčního správce, že s danou pohledávkou zcela nesouhlasí a možnost popření nechal na něm. Správce danou pohledávkou prozkoumá a vyjádří se, zdali je dlužníka obava oprávněná a podle toho se zařídí. Správce je na rozdíl od dlužníka osvobozen od hrazení nákladů řízení v případě, že spor prohraje. Dlužníkovi by zbytečně vznikaly další náklady s řešením jeho finanční situace.

Dlužník, který je schopen během 5 let zaplatit více než 50% svých veškerých nezajištěných závazků, může požádat soud o povolení nižších než zákonem stanovených splátek. Pokud jsou důvody jeho žádosti oprávněné, soud mu vyhová. Problematika fixace splátek je podrobně popsána v kapitole Podání návrhu na povolení oddlužení (str. 44).

V insolvenčním řízení se nemůže stát, aby byla dlužníkovi zabavena celá mzda a zůstal měsíc bez peněz. V praxi se stává, že je mzdovou účetní dlužníkovi vyplacena krácená mzda o exekuční srážky na účet u banky, kde je dlužník v prodlení se

splátkami úvěru a tím pádem banka dlužníkovi strhne zbylé dlužníkovy prostředky, které se na účtu objeví. V insolvenčním řízení je podle zákona dlužné osobě ponecháno zákonem stanovené minimum (náklady spojené s výdaji na bydlení, živobytí a ostatní náklady), tedy nezabavitelný příjem, jehož výše se každý rok mění.

Insolvenční zákon umožňuje dlužníkovi uzavřít smlouvu o důchodu (nebo darovací smlouvu) v případě, že má nízký příjem nebo nedostačující majetek a není schopen splácet měsíční splátku (stanovenou dle splátkového kalendáře jako částku rovnající se alespoň 30 % hodnoty závazku) a nedohodne se s nezajištěnými věřiteli, že jim bude spláceno méně. Princip smlouvy o důchodu spočívá v tom, že se třetí osoba zaváže dlužníkovi, že ho během insolvenčního řízení bude finančně podporovat a bude mu dorovnávat chybějící částku do řádné splátky nebo životního minima. Osoba, která může dlužníkovi takto vypomáhat, je téměř kdokoli (např. sourozenec, rodič, přítel, kolega z práce), kromě manžela dlužníka. Dárce, který se dlužníkovi zaváže je v insolvenčním návrhu zmíněný v příjmech dlužníka, ale soudního přezkumu se účastnit nemusí. Jedinou překážkou může být, že je soudem vyzván, aby doložil své příjmy a prokázal tak, že je finančně způsobilý měsíčně darovat stanovenou finanční částku. Pomocí darovací smlouvy lze tedy vyřešit problém s uspokojením nezajištěných věřitelů již při podání návrhu na oddlužení. Možnost uzavřít smlouvu má dlužník i ve chvíli ztratí-li zaměstnání během plnění splátkového kalendáře. Jestliže dárce z jakéhokoli důvodu přestane finanční podporu dlužníkovi poskytovat a dlužník nebude schopen splácet řádné své závazky, soud se začne situací zabývat. Ne vždy to automaticky znamená, že je soudem oddlužení zrušeno a je dlužník překlopen do konkurzu. Dlužník má šanci najít jiného dárce nebo aktivně hledat jinou, lépe placenou práci ke zvýšení příjmu.

Řeší-li se insolvenční řízení formou zpeněžení majetkové podstaty, zpeněžuje se dlužníkovi pouze majetek, který nabyl před schválením oddlužení. Majetek, který si dlužník pořídil po schválení oddlužení, není součástí majetkové podstaty dlužníka, a proto také na něj neplatí právní povinnost být zařazen do majetkové podstaty dlužníka.

9.10 Pozitivní stránka oddlužení pro věřitele

V insolvenčním řízení mají veškerí věřitelé stejná hlasovací práva. Hlasy si rozdělí poměrně dle výše jejich závazků a to tak, že každý hlas má hodnotu 1,-Kč. Dále hlasovat mohou pouze nezajištění věřitelé. Dlužník nemá právo zasahovat do hlasování věřitelů, svůj návrh, jakou formu oddlužení preferuje, vyznačuje v insolvenčním návrhu.

Pokud si věřitelé řádně a včas dle lhůty poskytnuté soudem přihlásí svou pohledávku do insolvenčního řízení, mají velkou šanci získat alespoň 30% této pohledávky (max. až 100%). V exekučním řízení, pokud by jejich pohledávka nebyla přednostní, mohli čekat na své peníze o dost delší dobu nebo by jim pohledávka nemusela být vyplacena vůbec. To je např. v případě, že dlužník má exekučních příkazů mnoho, je nemajetný a věřitel je daleko v pořadí u zaměstnavatele dlužníka.

Další výhodou pro věřitele je, že díky oddlužení získá alespoň 30% své pohledávky na rozdíl od konkursního řízení, při kterém může dostat jen zlomek částky oproti oddlužení.

Věřitelům je dále umožněno se vyjadřovat k pohledávkám věřitelům, dlužníkům a insolvenčnímu správci. Mají právo popírat pravost, výši, či jednání.

9.11 Negativní stránka oddlužení pro dlužníky

Dlužníka jeho špatná finanční situace negativně ovlivňuje na psychice. Zažívá stavy, kdy mu chodí upomínky, že má zaplatit dlužné splátky, na které nemá peníze, posléze ho vyzývá společnost, která dluhy přebrala k vymáhání nebo odkoupila od původního věřitele, aby zaplatil dlužnou částku spolu s tučnou pokutou, která se může každým dnem navyšovat a dlužník ví, že stejně nemůže zaplatit, popřípadě mu chodí vyrozumění o zahájení soudního řízení nebo nakonec samotné exekuce, které mu začnou nížit plat a dlužník již nemá téměř peníze ani na běžný chod domácnosti. Tyto vlivy ho stresují natolik, že v tak napjaté finanční situaci snadněji podlehne

nekorektním firmám či poradnám, které se snaží zbohatnout na cizím neštěstí. Insolvenčních návrhů se každoročně podá stále více, tudíž se o poradenství ohledně dluhů začalo zajímat mnoho podvodníků, pro které je to velice snadný způsob, jak inkasovat peníze. Dlužníková splátka je poté rozdělena na část, která tvoří provizi pro společnost poskytující službu a druhá část, která je tvořená samotnou splátkou pro věřitele. Zpravidla je ta první část několikanásobně vyšší, než splátka věřitelům a ta poté nepokrývá ani úroky a pokuty vyplývající z prodlení se splátkou dlužníka a to znamená, že se dlužníkovy dluhy fakticky nesnižují. Další černou stránkou agentur jsou vysoké poplatky, které si účtují, nebo vyžadují odměny za činnosti, které jsou zcela bez poplatku (např. domluvení splátkového kalendáře).

O insolvenčním řízení je informován dlužníkův zaměstnavatel, jelikož jeho mzdová účetní vyplácí na účet dlužníka životní minimum a zbylou částku zasílá insolvenčnímu správci. (V případě nižších než zákonem stanovených splátek odesílá správci zafixovanou splátku a zbylou částku zasílá na účet dlužníka.) Dlužníci, kteří zatím nemají na svou osobu vydané exekuce, se často bojí, že vlivem této skutečnosti přijdou o zaměstnání. Ve skutečnosti však tuto obavu autorka nemůže z praxe potvrdit. Pro dlužníky by tato obava neměla být překážkou pro podání insolvenčního návrhu.

Velice nepříjemná situace nastává pro dlužníka ve chvíli, je-li majetný nebo bydlí v domě, který je zakoupený pomocí hypotečního úvěru. Hypoteční úvěr a další úvěry zajištěné nemovitostí se hradí z prodeje zajištěného majetku dlužníka a dlužník je tedy nucen najít si jiné bydlení (podnájem). Pokyn k prodeji dostává insolvenční správce od zajištěných věřitelů. Zřídka se i stává, že je-li hypoteční úvěr hrazen řádně a včas tento pokyn banka nedá a o nemovitost dlužník nepřijde. Ovšem dlužník si během celého řízení nemůže být nikdy jistý, že tento pokyn banka nevydá. Chování banky ovlivňuje mnoho faktorů, nejčastějším je, že se dlužník dostane do prodlení a v tu chvíli banka reaguje. Dalším důvodem můžou být například personální změny v bance a jiný postoj k danému případu.

Má-li dlužník nemovitost ve svém vlastnictví a na nemovitost se nevážou žádní zajištění věřitelé, mají ti nezajištění právo rozhodnout, zdali se majetek zpeněží. Jak se věřitelé zachovají, záleží zase jen na nich. Jestli dají přednost rychlejšímu uspokojení svých pohledávek i za předpokladu nižšího uspokojení nebo majetek dlužníkovi ponechají (důvodem může být také fakt, že se téměř nikdy věřitelé neúčastní schůzi věřitelů, kde se rozhoduje o způsobu plnění oddlužení). Z daného vyplývá, že si ohledně svého majetku nemůže být dlužník v rámci řízení nikdy jistý a riskuje nejen část svých měsíčních příjmů, ale i svůj majetek, střechu nad hlavou a taktéž v krajních situacích může dojít k odnětí dětí do ústavní péče.

Pro oddlužení pomocí splátkového kalendáře si musí dlužník zajistit stálý příjem, dle kterého lze předpokládat, že bude schopen měsíčně odvádět na splátky částku, při které zajistí věřitelům zaplatit alespoň 30% svých nezajištěných závazků. Dlužník si nesmí zaměňovat své příjmy, které se započítávají s těmi, které započíst nelze. Např. matka starající se o dvě děti, která měsíčně inkasuje soudně určené výživné od otce dětí, se může mylně domnívat, že alimenty jsou součástí jejích příjmů. Nejsou, jedná se vlastně o příjmy jejích dětí, tudíž se do splátkového kalendáře vůbec nezapočítávají. Dalším problémem dnešní doby jsou nezdaněné příjmy, čili „černé“ peníze. Ani tyto příjmy nelze do příjmu dlužníka započítávat. Důchody jak starobní nebo invalidní se započítávají. Takový příjem je třeba si zajistit na pět let, což nemusí být v mnoha případech snadné. Po ztrátě zaměstnání dlužník od soudu dostane krátkou lhůtu (zpravidla 2 měsíce), za kterou si musí najít nový příjem zajišťující zákonem stanovené podmínky.

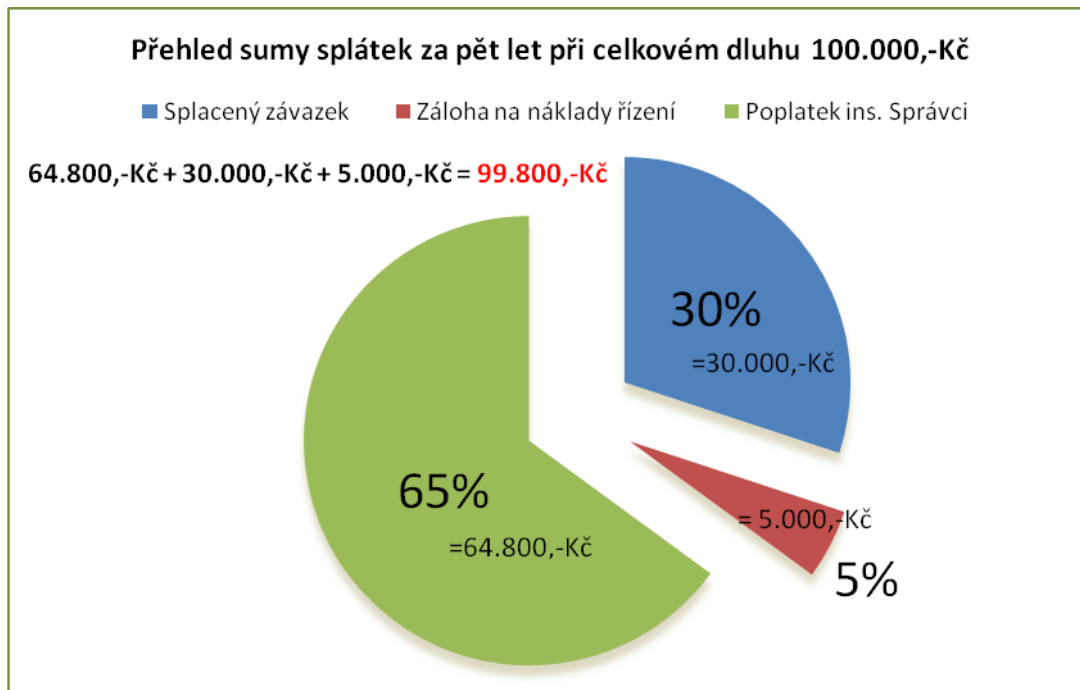
Osobní bankrot přináší dlužníkovi úlevu v hlídání splatností závazků, výši řádných splátek apod. Povoláním oddlužení se dlužníkovi zastavují i veškeré úroky, které s jeho dluhy souvisí. Druhá strana mince jsou náklady tohoto řízení. Nejdříve se jedná o vstupní zálohu na náklady řízení, která se pohybuje od 0,-Kč - 50.000,-Kč. Dále je dlužníkovi měsíčně strháváno spolu se splátkou na závazky i poplatek insolventnímu správci, který je vypočítán jako odměna (750,-Kč) a náhrada hotových výdajů (150,-Kč) insolvenčního správce, celkem tedy 900,-Kč bez DPH

(1 080,-Kč s DPH – je-li insolvenční správce plátcem DPH).⁴³ Z výše uvedeného vyplývá, že vezme-li se v úvahu modelová situace, kdy má dlužník celkové dluhy ve výši 100.000,-Kč, zaplatí zálohu na náklady řízení ve výši 5.000,-Kč (autorka použila nejčastěji volenou zálohu na náklady řízení soudem) a dále mu bude strháván měsíční poplatek ve výši 1.080,-Kč, tak poté dlužník musí zaplatit 30.000,-Kč ze svých závazků a insolvenční řízení ve výši 5.000,-Kč + (1.080,-Kč * 60) = 69.800,-Kč. (V částce není započten poplatek AK nebo organizaci, která dlužníkovi s vyhotovením návrhu pomůže). Což znamená, že dlužník během 5let zaplatí cca 99.800,-Kč, čemuž se vlastně rovná jeho celkový dluh i bez pomoci insolvenčního zákona. Pro lepší představu modelového příkladu je níže pomocí grafu č. 2 znázorněno, jak dlužník při takto nízkém celkovém dluhu vlastně zaplatí nejvíce na poplatcích insolvenčnímu správci a insolvenční řízení se mu tzv. „nevyplatí“. Proto je vhodné pečlivě zvážit, zdali není lepším řešením domluvit se s věřitelem na splátkách tak, aby se skutečně umořoval (nastavení splátek je velice důležité, jelikož se může stát, že se nízkou splátkou neuhradí ani úroky a poplatky a úvěr nakonec narůstá, místo toho, aby tomu bylo naopak) a popřípadě mohl zaplatit dluh dříve než za pět let. Pokud ne, tak i přes výše zmíněné skutečnosti, je pro něj nejlepším řešením pětileté umořování dluhu pomocí osobního bankrotu.

---

⁴³ Justice. *Insolvenční zákon* [online]. 2013 [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek.html>

Graf č. 2 - Přehled sumy splátek za pět let při celkovém dluhu 100.000,-Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě zpeněžení majetkové podstaty je tato výše odvozena od výše výtěžku, nejméně však 45 000 Kč.

Další nevýhodou pro dlužníka je nepředvídatelnost rozhodnutí soudce. Každý soudce se samozřejmě řídí dle zákona, ovšem vyložit si ho může po svém. Tudiž pokud identický případ schválí jeden soudce, neznamená to, že by tak učinil i druhý. Dlužníkovi se tedy může v jistých případech vyplatit odvolání k Vrchnímu soudu, kde se může stát, že bude rozhodnuto ve prospěch dlužníka.

Ukončení oddlužení a osvobození od zbytku nesplaceného dluhu, není pro dlužníka úplným vysvobozením. Po dobu dalších tří let je insolvenčním soudem pod dohledem, zdali se nedopouští protiprávního jednání vůči svým věřitelům nebo není-li odsouzen pro trestný čin vztahující se k oddlužení. Pokud ano, soud odejme dlužníkovi osvobození a postupuje se podle konkursního řízení.

V důsledku dlužníkovy neplnění závazků a vstupu do insolvenčního řízení, je dlužník zaregistrován do registru dlužníků. Registr slouží bankám jako informační kanál, zdali je nebo není dlužník rizikovým klientem. I po pětiletém ukončení insolvenčního řízení je dlužník z pravidla dalších pět let v registru dlužníků zapsaný. To znamená, že mu banky ve většině případů nepůjčí, jelikož je výrazně rizikovým klientem nebo pokud ano, tak za nevýhodných podmínek v podobě vysokých úroků.

I když je to dlužník během soudního přezkumu několikrát důrazně nedoporučeno, tak i přesto, si dlužník může během insolvenčního řízení půjčit další peníze. Problém nastává ve chvíli, kdy se dlužník s nově sjednanou půjčkou dostane znovu do prodlení. Soud oddlužení zruší a dlužník se musí znovu potýkat s exekucemi.

9.12 Negativní stránka oddlužení pro věřitele

Jakýkoli dlužník, který je v prodlení se svým řádným splácením závazku, je pro věřitele jakousi finanční přítěží.

Dle zákona nemá dlužník povinnost informovat svého věřitele o vstupu do insolvenčního řízení. Z výše uvedeného vyplývá, že je věřitel sám zodpovědný za přihlášení své pohledávky. Věřitelé se mohou se svou pohledávkou přihlašovat od vstupu dlužníka do řízení, zpravidla tak však činí až po vyzvání soudem, který vyměřuje lhůtu v podobě 30 dnů. Banky, společnosti zabývající se úvěry nebo exekutorské úřady mají software, který tyto nově vstupující dlužníky eviduje. Fyzické osoby si musí své dlužníky hlídat samy. Pokud totiž lhůtu vyměřenou soudem prošvihnou, tato pohledávka propadá a nelze je již nikdy zpětně vymocit. Výjimka platí pro zahraniční věřitele, kteří musejí být o řízení dlužníka informováni.

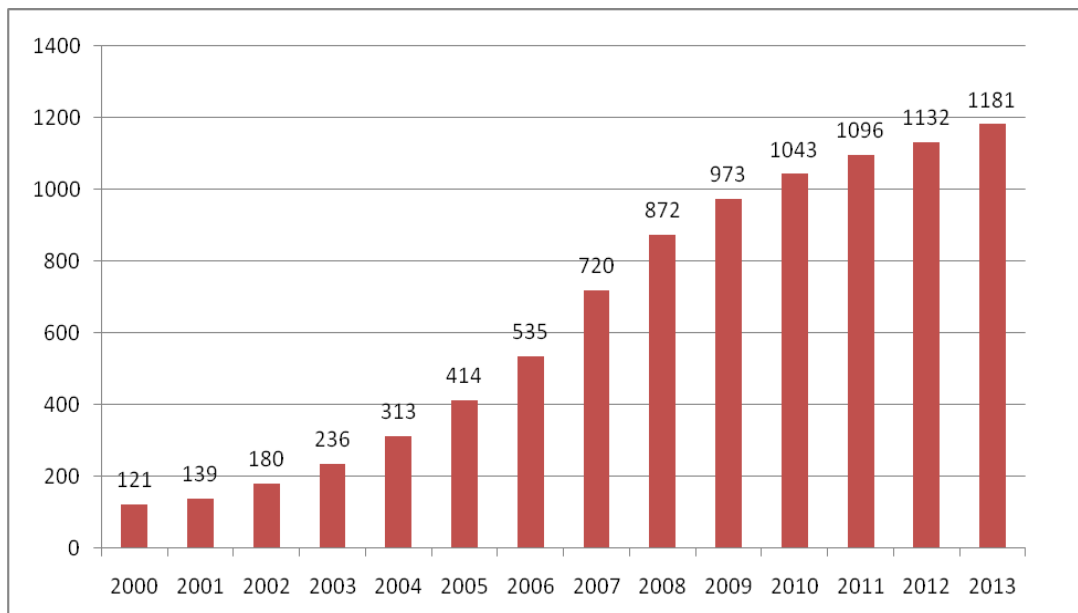
10 ANALÝZA ZADLUŽENOSTI A VÝVOJ INSOLVENCÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Tato kapitola se zabývá analýzou zadluženosti českých domácností, které se zadlužují nejčastěji a nejvíce. Tudiž jsou i nejvyšší položkou v podávání insolvenčních návrhů. Vývoj podávání a schvalování těchto návrhů je zobrazeno a analyzováno v druhé části kapitoly.

10.1 Analýza zadluženosti českých domácností

Dluhy jsou dobrými sluhy, ovšem zlými pány. Osoby či domácnosti, které se dostaly do svízelných situací z důvodu své platební neschopnosti, ví o tomto rčení zajisté své. Nejkritičtější období nastalo po roce 2008, které započalo padnutím burzy v NYC a stalo se celosvětovým počátkem hospodářské recese. Firmy zastavily svou investiční činnost a začaly hromadně propouštět. Domácnosti byly nuceny snižovat svou spotřebu, což šlo samozřejmě jen do jisté míry. Rodina navyklá na jistý způsob života a skladbu svých výdajů se rázem těžko ihned přizpůsobí nové situaci. Navíc mnoho z nich již v té době splácelo své stávající závazky a vlivem snížení příjmu nebo dokonce ztrátou zaměstnání se snažili situaci vyřešit dalším půjčováním k „zalepení“ svých stávajících splátek. Tyto důvody tedy nakonec nevedly ke snižování poptávky po úvěrech, ale naopak k jejímu zvýšení. (viz graf č. 3)

Graf č. 3 – Celkové zadlužení domácností v období od roku 2000 do roku 2013 (podkladová data v příloze č. 5).

Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

Dle grafu č. 3 se na první pohled může zdát, že i přesto, že se jedná o rostoucí trend zadlužování a oproti roku 2000 se výše poskytnutých úvěrů téměř zdvojnásobila, tak v roce 2011 klesl meziroční procentuální růst poskytnutých úvěrů. Tento jev je způsoben hned několika faktory. Prvním je, že po finanční krizi a neustálým zadlužováním se úvěrové téma stalo jedním z často probíraných mezi lidmi i v médiích a rodiny přehodnotily své úvěrové možnosti a jsou „opatrnější“. Dalším důvodem může být vyčkávání na lepší ceny nemovitostí, které nakonec skutečně dorazily. Třetí důvod je, že se spousta rodin stala nesolventními a banky zároveň začaly být obezřetnější v poskytování dalších úvěrů a zpřísnily pravidla. Tyto faktory vedly k odklonu některých poptávajících po úvěrech k nebankovním institucím. Nebankovními institucemi nejsou jen společnosti poskytující úvěry s horšími, ale stále akceptovatelnými podmínkami, ale jsou jimi lichváři, zastavárny, FO poskytující nehumánní půjčky na směnku a další pochybné společnosti. Tyto výše uvedené instituce nejsou zahrnuty ve statistikách českého statistického úřadu a

tudíž se ani nepromítnou ve statistikách ČNB. Posledním faktem, který přispívá k zdánlivě příznivějšímu vývoji finanční situace domácností, je, že se banky rozhodnou nevymáhat pohledávku vlastními silami, ale pohledávku prodají vymahačské agentuře. Banka si pohledávku sice odepíše a vykáže jí jako ztrátu, ale vyčistí si rozvahu, která poté vypadá zdánlivě zdravěji, než tomu ve skutečnosti je. Tento dluh již není bankovním dluhem.

Graf č. 3 je zpracován od ledna roku 2000 a to z toho důvodu, že do konce roku 1999 se trh s poskytováním úvěrů vyvíjel spíše konstantně. Důvodem, proč tomu tak bylo, byla i nízká konkurence mezi bankami poskytující úvěry a vysoká volatilita úrokových měr. Tento vývoj je znázorněn v grafu č. 4.

Graf č. 4 – Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi

Zdroj: DVOŘÁK, Pavel. *Finanční gramotnost: tempo a struktura*.

Právě po roce 2000 se začala vlivem vyšší konkurence v počtu bank postupně stabilizovat úroková míra směrem dolů. Objem poptávky po úvěrech se zvýšil. Jistou roli v takto rostoucím trendu, kromě nízké volatility, zahrála i psychologie, kdy byla

prolomena dvouciferná úroková míra. Jednomístná úroková sazba, období relativní expanze ČR a nízká zadluženost tedy přinesly vytrvalý a výrazný růst v zadlužování domácností.⁴⁴

10.1.1 Struktura zadlužování domácností

Závazky domácností lze rozdělit do čtyř skupin, přičemž bankovní sektor tvoří úvěry na spotřebu, bydlení a ostatní bankovní úvěry a nebankovní sektor tvoří úvěry na spotřebu. Podkladová data v příloze č. 6 obsahují navíc nebankovní úvěry na bydlení a ostatní nebankovní úvěry, ovšem jejich výše je oproti zmíněným hlavním čtyřem skupinám zanedbatelná, proto se téměř nepromítly ani v grafu č. 5.

Dále z grafu č. 5 vyplývá, že z celkových poskytnutých úvěrů domácnostem tvoří 73% úvěry na bydlení, mimoto meziroční růst je u bankovních úvěrů na bydlení také nejvyšší. „Jsou poskytovány především bankami a stavebními spořitelny v produktech hypotečních úvěrů a řádných či překlenovacích úvěrů ze stavebního spoření. Jen z velmi malé části (3,8 %) do nich patří i spotřebitelské úvěry na nemovitosti.”⁴⁵ Takováto struktura úvěrů je v pořádku. Pro rodiny jsou to na jednu stranu dlouhodobé závazky, které jim zatěžují jejich příjmy, ale v porovnání s nájmem, při kterém se rodina z peněz v mnoha případech vydává obdobně, si postupně splácí nemovitost, která se stane jejich vlastním majetkem a je možné s ním po řádném ukončení úvěrové smlouvy volně disponovat. Druhou stranou mince jsou situace, kdy rodina o některý ze svých příjmů přijde a dostane se do potíží se

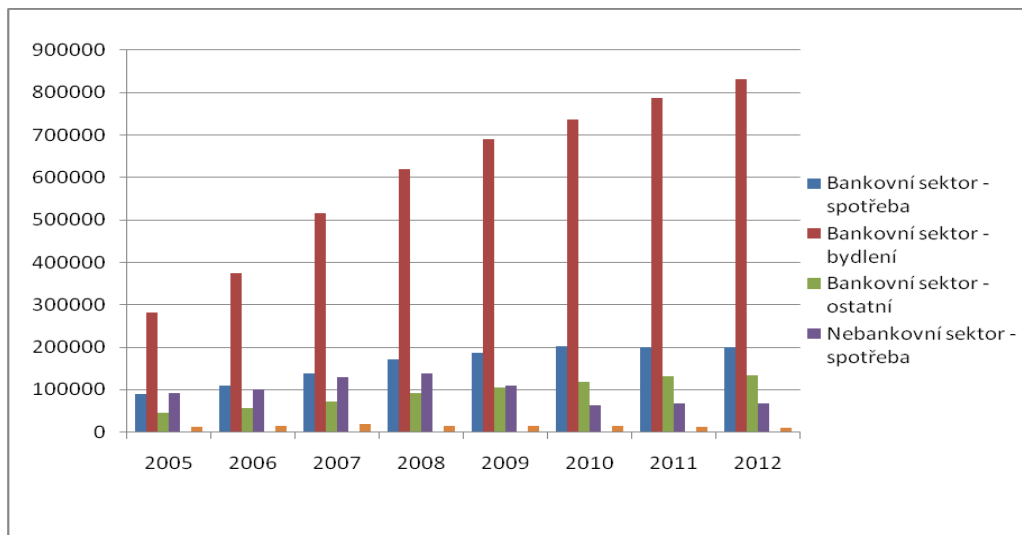
---

⁴⁴ DVOŘÁK, Pavel. *Finanční gramotnost: tempo a struktura* [online]. Praha, 2012 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/Dvo%C5%99%C3%A1k-Pavel1.pdf>. Soutěžní práce do Soutěže o cenu děkana. Vysoká škola ekonomická v Praze.

⁴⁵ České domácnosti dluží bilion. *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>

splácením svých splátek. Motivace zachránit „domov“, což znamená řádně splácet, je mnohem silnější než u ostatních závazků, tudíž se rodiny zadluží ještě více, aby jim smluvně zajištěný věřitel nemovitost neodebral. Další významnou položkou jsou bankovní úvěry na spotřebu a ostatní bankovní úvěry, které tvoří 29% z veškerých poskytnutých úvěrů za rok 2012. Co se týče meziročních přírůstků těchto úvěrů, nejedná se o změny nikterak dramatické. Vývoj je spíše konstantní. Poslední větší skupinou úvěrů jsou spotřební úvěry poskytované nebankovním sektorem. Zaujímají necelých 6% z celkového počtu poskytnutých úvěrů v roce 2012. Ovšem ještě v roce 2008 to bylo necelých 16%, kde se jednalo o nejvyšší celkový počet poskytnutých nebankovních úvěrů v konkrétním roce. Tento jev může být právě zapříčiněn jistým odklonem poptávajících k lichvářům a institucím, které se nepromítanou ve statistikách Českého statistického úřadu nebo ČNB jak bylo zmíněno v kapitole výše. Další příčina, která potvrzuje klesající trend, je, že se mnoho domácností již osobně setkalo s problémy, které následují při prodloužení se splácením jejich závazku (vysoké smluvní pokuty, vymáhání apod.) a nechtějí se do takové situace dostat znovu. A v neposlední řadě, aktuálně již nejsou nebankovní úvěry pro klienty výhodné a domácnosti se od jejich poptávání odvracejí.

Graf č. 5 – Poskytnuté úvěry od bankovních a nebankovních institucí v období od ledna roku 2005 do konce roku 2012 (podkladová data v příloze č. 6).

Zdroj: Vlastní zpracování

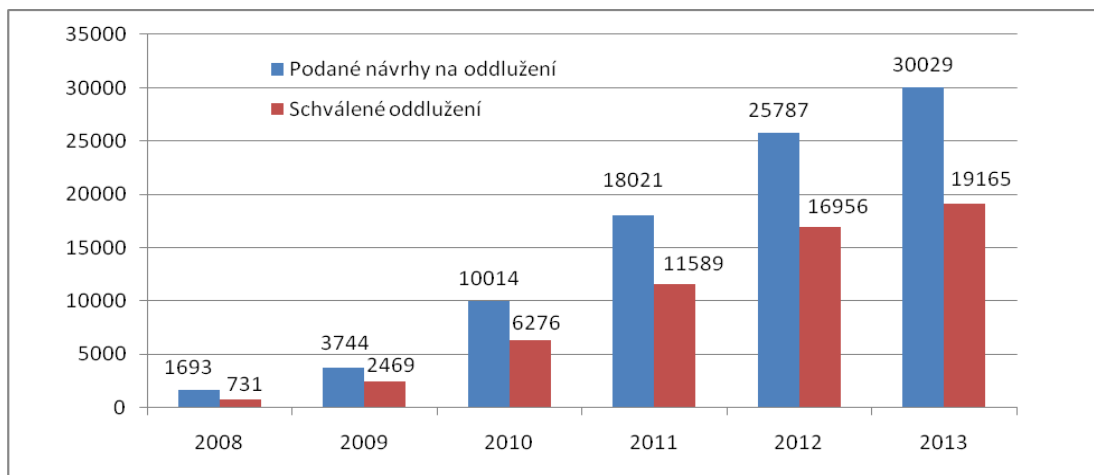
10.2 Vývoj insolvencí v ČR

Vlivem zvyšování celkového zadlužování domácností a účinností zákona č. 182/2006 Sb., který znamenal velký nárůst zájmu o insolvenční řízení a to i z toho důvodu, že to znamenalo nové podmínky pro oddlužení týkající se fyzických osob – nepodnikatelů, se rapidně zvýšil celkový počet osobních bankrotů.

Graf č. 6 znázorňuje, že od ledna 2008 bylo tedy celkově vyhlášeno neuvěřitelných 124 764 insolvenčních návrhů, z čehož 89 288 návrhů na schválení osobního bankrotu. Soud do konce roku 2013 schválil celkem 57 186 osobních bankrotů. Je třeba poznamenat, že je-li dlužníkovi návrh zamítnut, je možné, aby si návrh podal znovu. Takových to druhých a dalších pokusů proběhlo jistě prostřednictvím dlužníků nespočet a mohou ovlivňovat celkový součet podaných návrhů a tedy zkreslovat na první pohled vysokou neúspěšností schvalování bankrotů. V průběhu let se ale poměr podaných insolvenčních návrhů oproti počtu osobních bankrotů snižuje. Tento trend je spojován s největší pravděpodobností jak

s lepší informovaností a tvořením návrhů dlužníky, tak se zkracováním doby projednávání návrhu před soudem.

Graf č. 6 – Vývoj podávání a schvalování insolvenčních návrhů v letech 2008 – 2013 (podkladová data v příloze č. 7).

Zdroj: Vlastní pracování

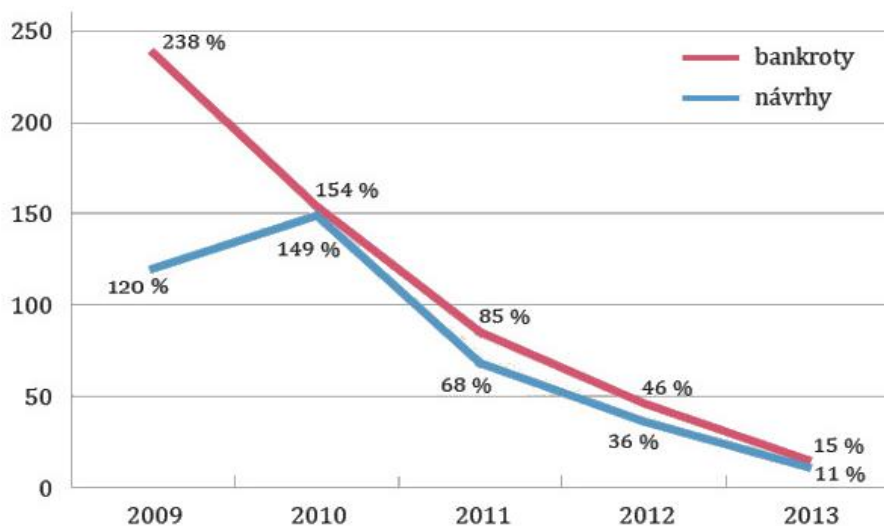
V roce 2013 bylo z celkového počtu 36 909 podaných insolvenčních návrhů 30 029 podáno právě ke schválení osobního bankrotu. Insolvenční soud tak učinil v 16 956 případech, což je nejvíc v historii účinnosti zákona. Oproti roku 2012 to bylo o 13% více. Rostoucí trend je zaznamenán každoročně po celou dobu účinnosti zákona (viz tabulka č. 5). Ovšem je zcela patrné, že dynamika samotného růstu každoročně výrazně klesá. (viz graf č. 7) V roce 2009 to bylo o 238 %, o rok později o 154 %, v roce 2011 o 85 %, za rok 2012 činil rozdíl 46 % a v roce 2013 tedy zmíněných o 13 % (tab. č. 5). Pokud se zachoval takovýto vývoj i nadále, měl by se situace s osobním bankrotem ustálit na úrovni loňského roku, tedy roku 2013.

Tab. č. 5 - Vývoj dynamiky meziročního růstu osobních bankrotů v letech 2009-2013

Rok	Schválené oddlužení	Změna v %
2008	731	
2009	2469	237,7565
2010	6276	154,192
2011	11589	84,65583
2012	16956	46,31116
2013	19165	13,02784
Celkem	57 186	

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 7 – Dynamika meziročního růstu osobních bankrotů v letech 2009 - 2013

Zdroj: www.crif.cz

Dle obrázku č. 2 je počet osobních bankrotů dle krajů a jejich porovnání upraveno pro lepší vypovídající hodnoty přepočtem na 10 tisíc obyvatel. „Nejméně osobních bankrotů v takovém případě vykazuje Praha (15,8), která si toto prvenství udržuje poslední tři roky, i když odstup od průměru se postupně snižuje. Na druhém místě je kraj Vysočina (20,6), který jako jediný kraj má v každém roce hodnoty nižší, než byl průměr za všechny kraje. Téměř dvojnásobné hodnoty než je průměr nalezneme u Karlovarského kraje (95,7) a poměrně vysoké hodnoty má i Ústecký kraj (79),“ říká Věra Kameníčková, analytička společnosti CRIF - Czech Credit Bureau.

Celkově bylo tedy nejvíce osobních bankrotů vyhlášeno ve Středočeském kraji v konečném součtu 2 425. Na druhém místě se tyčí Ústecký kraj se 2 396 bankrotů. Nejméně, což je 560, pak bylo vyhlášeno osobních bankrotů na Vysočině a druhým krajem se stal kraj Zlínský s počtem 851. Zlínský kraj ovšem zaznamenal vysokou dynamiku růstu a to o 40%, předstihl jej jen kraj Jihomoravský s 60%. Meziročně se snížil počet osobních bankrotů ve třech krajích a to v Plzeňském (pokles o 22%) a dále v Karlovarském a Olomouckém kraji. (V kraji Olomouckém se jedná o nepatrný pokles.)

Obr. č. 2 – Osobní bankroty podle krajů

Kraj	Počet osobních bankrotů od 2008 do května 2013	Počet osobních bankrotů na 10 tisíc obyvatel kraje
Praha	1 953	15,8
Středočeský kraj	5 023	39,5
Jihočeský kraj	2 154	33,9
Plzeňský kraj	3 091	54,1
Karlovarský kraj	2 904	95,7
Ústecký kraj	6 561	79,2
Liberecký kraj	1 973	45,0
Královéhradecký kraj	3 836	69,2
Pardubický kraj	2 167	42,0
Vysočina	1 057	20,6
Jihomoravský kraj	3 507	30,1
Olomoucký kraj	3 093	48,4
Zlínský kraj	1 701	28,9
Moravskoslezský kraj	6 582	53,4
Nezjištěno	372	-
Celkem	45 974	43,8

Zdroj: www.crif.cz

11 DOPORUČENÍ PRO DLUŽNÍKY A VĚŘITELE

Je-li dlužník v situaci, ve které si nemůže finančně dovolit odbornou pomoc a je na celé řízení sám, měl by si dát pozor na některé nejčastěji opakující se chyby, kvůli kterým jsou insolvenční řízení soudem zamítnutá nebo zrušená hned v počátku. Existuje přirozeně mnoho faktorů, které ovlivňují celkový průběh řízení, ale v mnoha bodech se postupuje dle zákona stejně a v této kapitole jsou vymezeny některé rady, díky kterým by mohl být proces řízení mnohem úspěšnější.

11.1 Rady pro dlužníky

Dlužník by si měl v první řadě udělat rozbor svých vlastních finančních možností. Není možné si myslet, že pokud dlužníkovi již teď nezbyvají prostředky, vyřeší to půjčkou. Příští měsíc, kromě nákladů, které se mu měsíčně opakují, přibude navíc splátka úvěru nebo půjčky na kterou zajisté mít nebude. Vidina pozlátka nových, krásnějších a modernějších věcí velice často ženou dlužníky do záhuby. Je tedy nutné, aby si dlužník uvědomil, co je skutečně potřeba a bez čeho se obejde. Největším a zároveň nekritičtější a nejrizikovějším obdobím jsou pro dlužníky Vánoce, kdy podléhají potřebě nadělit svým blízkým nějaký dárek. Ani v tomto období se nesmí dlužník nechat strhnout atmosférou nákupních horeček a zůstat nohama pevně na zemi a uvědomit si, že Vánoce jsou každý rok a pokud bude dva, tři, čtyři roky splácet své závazky, tak přijdou další a další svátky a dluhová propast se bude stále více a více prohlubovat.

Nastane-li situace, kdy není jiné východisko, než půjčka, měl by si dlužník podrobně a velice důkladně prostudovat smlouvu, kterou se chystá podepsat. Nechat si u bank nabídnout různé produkty a ty posléze porovnat. Velkou roli hrají úrokové sazby, roční procentní sazbu nákladů - RPSN, poplatky za vedení účtu, poplatky za předčasné splacení, za nesplacení, atd. Pokud si dlužník v oblasti finančnictví nevěří a neumí si spočítat, co je pro něj nejvýhodnější, je vhodné, aby si zažádal o pomoc finančního poradce. Další radou pro dlužníka je, aby se, pokud to jen trochu půjde,

vyvaroval půjček u nebankovních institucí, které jsou pro dlužníka vždy, naproti bankovním úvěrům, nevýhodné. Dlužník podepisující úvěr by neměl přemýšlet jen o situaci, v jaké se nachází v tuto chvíli, ale měl by přemýšlet dopředu. Zdali je dlužník ženatý a chystá založit s manželkou rodinu, vzrostou mu rapidně měsíční náklady a pak bude možná problém se splácením závazků. Nebo dále dlužník, nastupující v brzké době do důchodu, přijde také o velkou část svých příjmů aj. Zkrátka neuvazovat si zbytečně úplně sám kolem krku smyčku, ze které se poté bude horko těžko dostávat.

Ve chvíli, kdy dlužník přestane zvládat splácet své závazky, měl by o tom vyrozumět banku nebo instituci, které peníze dluží a pokusit se domluvit na alternativním řešení. Do doby, kdy je klient spolehlivým platičem a přijde situaci řešit, je banka ochotnější k možné domluvě, než ve chvíli, kdy je dlužník v prodlení a bance svou nepříznivou situaci zatajil. Jestliže se některý měsíc dlužník rozhoduje, komu zaplatit a komu ne, jelikož peníze pro veškeré splátky nemá, měl by zvolit splátku tomu, kde hrozí větší „průšvih“. (Tedy dluhy, které mají vysoké poplatky za nesplácení a které jsou například spojené s potřebou bydlení - s dodávkou vody, tepla, elektrické energie.)

Dojde-li k žalobám pohledávek, je nutné, aby si dlužník tyto dokumenty (platební rozkazy, rozhodčí nálezy, rozsudky jménem republiky nebo nakonec exekuční příkazy) pečlivě pročítal. Může se stát, že zažalovaná částka nesouhlasí se skutečnou a pokud se dlužník do 15 dnů od doručení žaloby neodvolá, uznává tuto pohledávku a zpětně už u soudu neuspěje.

Ve chvíli, kdy dlužníkovy závazky přerostou přes hlavu a ví, že situaci už sám nevyřeší, neměl by čekat, až veškeré závazky přejdou v exekuce (několikanásobně totiž narůstá celková dlužná částka), ale měl by najít odbornou pomoc a zahájit insolvenční řízení.

Pozor by si měl dlužník dát i v oblasti ručení. Zaručí-li se přátelům nebo rodině a osoba, uvedená na smlouvě jako hlavní dlužník, přestane splácet, může dostat

ručitele do obrovských problémů a to i v případě, že samotný ručitel žádné dluhy nemá. V situaci, kdy ručitel má sám finanční potíže, rozhodne se vyhledat pomoc a zahájit insolvenční řízení, sečte své závazky a zjistí, že splňuje podmínky osobního bankrotu a podá návrh na oddlužení, tak se pravděpodobně stane, že se banka přihlásí o svou pohledávku i ručiteli. Takový krok je od banky pochopitelný, protože kdyby tak neučinila, tak přijde o jednoho ze svých dlužníků, vyplývajícího ze smlouvy. Díky ručitelství dlužníkovy naskočí celková výše dluhu a nemusí již dále splňovat zákonné podmínky oddlužení a oddlužení bude odmítnuto. Proto je velice důležité zvážit, zdali je osoba, které se chystá ručit, platebně schopná a má stálé příjmy.

Ve výše uvedených kapitolách diplomové práce jsou vymezeny oblasti insolvenčního řízení, které jsou pro dlužníka rizikové a dle instrukcí v nich by se měl řídit a poté věcně a správně vyplnit návrh na povolení oddlužení. Pokyny k vyplnění insolvenčního návrhu jsou uvedeny v příloze č. 4. Podpis na insolvenčním návrhu musí být úředně ověřen.

K návrhu na oddlužení musí připojit seznam závazků, kde by měly být podrobně popsány jeho závazky. Nejprve je rozdělit na vykonatelné (to jsou žaloby a závazky řešené před soudem) a nevykonatelné. Dále ještě rozdělit tyto dvě skupiny na zajištěné a nezajištěné. Nevykonatelné konkrétní závazky popsat (zdali se jedná o úvěr, půjčku, konsolidace aj.), napsat datum vzniku, výše původního závazku, splatnost závazku, výše závazku ke dni podání návrhu, datum poslední splátky a jak dlouho je již dlužník v prodlení, v některých případech soud po dlužníkovi vyžaduje i popis okolností vzniku a na co získané finanční prostředky použil. Vykonatelné závazky musí dlužník také popsat, kdo jej vydal, kdy, na základě čeho, exekuční titul závazku, výše žalované pohledávky plus výši závazku ke dni podání návrhu (navýšený o soudní, právníkové a exekutorské výlohy) a popsat jakým způsobem závazek hradí (splátky, srážky ze mzdy, prodejem majetku aj.) a jestli vůbec. Každý uvedený závazek v seznamu závazků (dlužník nesmí zatajit žádný ze svých závazků, ani za předpokladu, že některý ze závazků hradí řádně a včas, dle zákona je povinen uvést veškeré své zajištěné, nezajištěné, vykonatelné i nevykonatelné závazky) musí

být podložený příslušným dokumentem. Nejdříve původní smlouvou, dlužník může připojit i upomínky, které během nesplácení obdržel, dále pak platební rozkazy, rozhodčí nálezy, exekuce apod.

Kromě seznamu závazků a dokumentů, které seznam dokazují, musí být k insolvenčnímu návrhu přiloženy i další povinné přílohy. Jedná se o:

- a) seznam majetku – kde dlužník uvede svůj movitý i nemovitý majetek, co vlastní. Při schválení oddlužení formou splátkového kalendáře, není dlužníkovi jeho movitý majetek zpeněžen. Jedná se pouze i informativní charakter pro soudce a insolvenčního správce, aby bylo patrné, jakým způsobem života dlužník žije a zdali nevlastní nějakou velmi hodnotnou věc, která by zpeněžením pokryla velkou část, ne-li veškeré dlužníkovy závazky. Dále uvede, jaké má číslo účtu (pokud nemá, měl by si ho pro účely insolvenčního řízení zřídit), zdali má nějaké pohledávky ze závazkových vztahů, nějaké majetkové podíly, cenné papíry a další penězi ocenitelné hodnoty. V seznamu majetku také uvede, kde bydlí (ve vlastním bytě/domě nebo v podnájmu, u rodičů, přítele, přítelkyně) a kolik měsíčně hradí měsíční náklady na bydlení. Pokud dlužník bydlí např. u rodičů a neplatí žádné měsíční náklady, nevádí, když uvede, že takové náklady nemá.
- b) Prohlášení o vyživovací povinnosti – dlužník sepíše veškeré své vyživovací povinnosti. Ať soudně určené nebo ne. Uvádí tedy své děti, u každého dítěte uvede celé jméno, datum narození nebo RČ a jakou vyživovací povinnost ke svému dítěti má. Zdali soudně neurčenou nebo určenou. Pokud platí soudem vyměřené alimenty, uvede tuto částku do seznamu ke konkrétní vyživované osobě. Pokud je dlužník ženatý či vdaná, uvádí zde svého manžela, ke kterému má také vyživovací povinnost. Dále zde dlužník uvádí osoby, které dostal do své péče.
- c) Prohlášení o zaměstnancích – dlužník sepíše seznam, zdali někoho zaměstnával. Pokud ne, prohlášení přikládá také, ale pouze s větou, že nikoho nezaměstnává a ani nikdy nezaměstnával. U výše podepsaných prohlášení

dále dlužník uvede, že každý konkrétní seznam je správný a úplný, napíše datum a podepíše jej. Podpisy na těchto prohlášeních nemusí být úředně ověřeny.

- d) Dalšími povinnými přílohami, které dlužník přikládá, ale nepodepisuje, jsou:
- výpis z rejstříku trestů,
  - pracovní smlouva (důchodový výměr, výměr o invalidním důchodu),
  - potvrzení příjmů za poslední tři roky,
  - oddací list,
  - rodné listy vyživovaných dětí,
  - rozsudek o rozvodu a vypořádání společného jmění manželů,
  - rozsudek o výživném,
  - rozhodnutí o přerušení nebo zastavení živnosti,
  - výpis z katastru nemovitostí,
  - podklady k závazkům,
  - znalecký odhad na nemovitost,
  - darovací/důchodová smlouva

Insolvenční návrh, smlouva o důchodu, výpis z rejstříku trestů, odvolání a doplnění návrhu se posílají v originálním provedení. Zbylé veškeré materiály se pro účely soudního řízení dokládají v kopiích.

V insolvenčním návrhu se nevyplácí lhát, jelikož než je dlužník předvolán k soudu, je důkladně zkoumána jeho majetková podstata až tři roky zpět, jeho čestné úmysly, zdali se snažil situaci nejdříve řešit sám nebo se do situace dostal lehkovážným a bohémským životem s vědomím, že půjčené peníze nikdy nevrátí a po jisté době vyhlásí osobní bankrot.

Do insolvenčního rejstříku se vždy skenují veškeré dokumenty, rozhodnutí či výzvy, které jsou soudem vydány nebo dokumenty, které dlužník soudu doručí. V rejstříku jsou informace ohledně řízení vždy dřív, než je dlužník obdržel v písemné podobě. Proto je vhodné, pokud má dlužník přístup k internetu, aby si rejstřík hlídal.

Výhoda, která pro něj z této aplikace plyne, je, že zná obsah dopisu, který zatím leží na poště, a tudíž může do jisté míry pracovat s lhůtami. Příkladem autorka uvádí situaci, kdy soud vydá dlužníkovi výzvu k zaplacení zálohy na náklady řízení ve výši 5.000,-Kč do 5 dnů od nabytí právní moci. Ve chvíli, kdy dlužník nemá finanční prostředky k zaplacení a ví, že z další výplaty už bude moct tuto zálohu pokrýt, může nechat výzvu na poště 14 dní a 15. den si výzvu vyzvednout. Teprve poté začne běžet 15 denní lhůta na odvolání a po nabytí právní moci této lhůty začne běžet 5 denní lhůta na zaplacení. Pro dlužníka to znamená $15+15+5=35$ dní na zaplacení zálohy.

Dlužník dle zákona nesmí upřednostňovat žádného ze svých věřitelů. Pokud by tak činil, může se dlužník dopustit až trestného činu. V praxi věřitelé dlužníkům po zahájení řízení volají a přesvědčují je, že právě jejich společnosti, by měl dlužník zaplatit a to i z toho důvodu, že jim oddlužení zcela určitě nebude povoleno, natož schváleno. Je pravda, že se může stát, že bude oddlužení dlužníkovi zamítnuto, ovšem to neznamená, že si po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, nemůže návrh na oddlužení podat znovu. Ale hlavním argumentem je, že pokud by se rozhodl jednomu ze svých věřitelů zaplatit, musel by tak stejnou částku poslat i ostatním věřitelům. Pro dlužníka, který se rozhodne zaplatit jedné společnosti např. 2.000,-Kč, ale má dalších 8 věřitelů, by měl 2.000,-Kč odeslat i ostatním, celkem tedy 16.000,-Kč. Na to s největší pravděpodobností nemá, takže rozešle raději každé společnosti např. 200,-Kč, což ve výsledku dělá 1.600,-Kč. Díky tomuto kroku, se dlužník vydal z peněz, které v měsíci potřebuje k chodu domácnosti, ale zároveň neumořil s nejvyšší pravděpodobností ani smluvní pokuty nebo úroky, které mu plynou ze smluv při prodlení se splátkami, natož dlužnou částku nebo jistinu.

11.2 Rady pro věřitele

Stručně charakterizované základní rady pro věřitele jsou:

- a) zhodnotit návratnost úvěru a určit platebních schopnost/neschopnost potencionálního klienta. Jelikož platebně neschopný klient nezplatí celou

dlužnou částku nebo se obrátí na insolvenční zákon a pohledávka bude věřiteli uhrazena v nižší částce.

- b) Pokud věřitel nedisponuje softwarem, který denně ohlašuje nově podané insolvenční návrhy, měl by manuálně kontrolovat, zdali jeho dlužník v prodlení nezahájil insolvenční řízení. Po uplynutí lhůty na přihlášení své pohledávky, se pohledávka stává na vždy nevymahatelnou.
- c) Nesouhlasí-li věřitel se schválením oddlužení nebo chce rozhodnout o způsobu oddlužení, měl by se účastnit schůze věřitelů soudního přezkumu.
- d) Nezajištění věřitelé, by si měli uvědomit, že osobní bankrot dlužníka, pro ně ve výsledku může být pozitivním řešením. Jelikož se může stát, že mohou získat v procesu oddlužení více, než při exekučním výkonu rozhodnutí v konkursním řízení.

12 ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala konceptem insolvenčního zákona se zaměřením na osobní bankrot. Byla sestavena na základě teoretických východisek získaných z odborné literatury a internetových zdrojů a dále z praktických znalostí autorky, získaných dvouletou praxí v advokátní kanceláři zabývající se insolvenčním zákonem, konkrétně osobním bankrotem.

Teoretická část se zabývala krátkou historií úpadkového práva, vymezením pojmu úpadek či hrozící úpadek, dále byly vysvětleny jednotlivé druhy řešení úpadku, průběh samotného insolvenčního řízení, některé další základní pojmy související s řízením a subjekty řízení. Na konec teoretické části byly zmíněny novely zákona, které nabyly účinnosti 1. 1. 2014.

Další část práce byla věnována faktickému průběhu insolvenčního řízení formou osobního bankrotu. Byly vymezeny jednotlivé fáze řízení, ze kterých plyne rozhodnutí soudu, který oddlužení schválí či nikoli. Dlužník, který splňuje zákonem stanovené předpoklady úspěchu schválení oddlužení, si v první řadě musí správně sestavit insolvenční návrh a posléze být připraven čelit různým výzvám insolvenčního soudu a projevovat součinnost a nelehkovážnost k řízení. Důležitým aspektem úspěchu je dodržování soudem stanovené lhůty, které je dlužník povinen dodržovat. Podání doplnění či odvolání po nabytí právní moci rozhodnutí nebo rozsudku, byť o den pozdě, soud nebere v potaz a zcela zbytečně může být řízení zastaveno. Mnoho dlužníků si nenastuduje možná práva, které mu insolvenční zákon nabízí a tudíž je zcela nevyužívá. Klasickým příkladem je fixace splátek, o kterou lze požádat jen prostřednictvím insolvenčního návrhu na povolení oddlužení. Na druhou stranu ani věřitelé nevyužívají zcela svých možných práv a k celému oddlužení se staví spíše laxně. Věřitelé se zpravidla neúčastní soudních přezkumů a tudíž ani nehlasují. Přípravují se tímto způsobem o vyšší možné plnění, jelikož bez jejich přítomnosti o všem rozhoduje samotný insolvenční soud.

Způsob řešení úpadku oddlužením je tedy proces dvojího způsobu. Jednak zpeněžením majetkové podstaty nebo formou splátkového kalendáře. Veškerý majetek ve vlastnictví dlužníka a tedy tvořící jeho majetkovou podstatu zpeněžuje insolvenční správce, zpravidla na základě pokynu, který mu vydá věřitel, kterému z majetku plynou určitá práva. Principem splátkového kalendáře je povinnost dlužníka, zaplatit alespoň 30% jeho veškerých přihlášených nezajištěných závazků za období 5 let. Ztratí-li v tomto období dlužník práci, chová se lehkovážně, nezodpovědně, nebo dokonce spáchá majetkový trestný čin, je mu forma oddlužení odebrána a celé řízení přechází do oblasti konkurzního řízení, které představuje pro dlužníka daleko více stresující proces a také v něm není obsažena vidina zbavení se ostatních částí dluhů.

I když je celé oddlužení postaveno na odebrání majetku dlužníka nebo pětiletém živoření, je to cesta, jak se legálně, pod dohledem soudu za v poměrně krátkém časovém horizontu zbavit svých závazků a začít novým, spokojenějším a méně stresujícím životem. Už během splácení je dlužník zbaven té nekonečné zodpovědnosti hlídání splatností, výší jednotlivých splátek a stresu ze zazvonění telefonu, který věřitel se právě dožaduje svých peněz. Dlužníkovy je stržena částka, která putuje insolvenčnímu správci a ten věřitelům přerozdělí splátky dle toho, jak jim náleží. I když je oddlužení pořád založeno na co nejvyšší uspokojení věřitelů z insolvenčního řízení, představuje také příjemnější vidinu pro dlužníky než konkurs.

Jedna z kapitol se zabývala analýzou zadluženosti domácností a vývojem podávání a schvalování insolvenčních návrhů. Z analýzy zadluženosti domácností vyplývá, že z celkových poskytnutých úvěrů domácnostem tvoří 73% úvěry na bydlení, mimoto meziroční růst je u bankovních úvěrů na bydlení také nejvyšší. Další významnou položkou jsou bankovní úvěry na spotřebu a ostatní bankovní úvěry, které tvoří 29% z veškerých poskytnutých úvěrů za rok 2012. Co se týče meziročních přírůstků těchto úvěrů, nejedná se o změny nikterak dramatické. Vývoj je spíše konstantní. Poslední větší skupinou úvěrů jsou spotřební úvěry poskytované nebankovním sektorem. Zaujímají necelých 6% z celkového počtu poskytnutých úvěrů v roce 2012.

V roce 2013 bylo z celkového počtu 36 909 podaných insolvenčních návrhů 30 029 podáno právě ke schválení osobního bankrotu. Insolvenční soud tak učinil v 16 956 případech, což je nejvíc v historii účinnosti zákona. Oproti roku 2012 to bylo o 13% více. Rostoucí trend je zaznamenán každoročně po celou dobu účinnosti zákona. Ovšem je zcela patrné, že dynamika samotného růstu každoročně výrazně klesá. V roce 2009 to bylo o 238 %, o rok později o 154 %, v roce 2011 o 85 %, za rok 2012 činil rozdíl 46 % a v roce 2013 tedy zmíněných o 13 %. Pokud se zachoval takovýto vývoj i nadále, měl by se situace s osobním bankrotem ustálit na úrovni loňského roku, tedy roku 2013.

13 SEZNAM LITERATURY

Odborná literatura

1. BĚLOHLÁVEK, A. J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo*. 1. vydání. Praha: C.H.BECK, 2007, s.1550.ISBN:978-80-7179-591-9
2. HOSTINSKÝ, J. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. 1 vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. s. 11. ISBN 978-80-7418-010-1
3. KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2010, xx, 1106 s. Komentované zákony (Beck). ISBN 978-80-7400-320-2
4. KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN, Alexandr DADAM a Lukáš PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751.
5. LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 89 s. ISBN 978-80-86754-91-8
6. ZELENKA, Jaroslav. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000*. Praha: Linde, 2007, 687 s. ISBN 978-807-2016-570.

Právní předpisy

7. Zákon č. 182/2006Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 312/2006Sb., o insolvenčních správcích

9. Hlava V - Oddlužení. *Zákony Centrum* [online]. 2013 [cit. 2013-11-16].
Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/insolvencni-zakon/cast-2-hlava-5>

Akademické práce

10. DBALÁ, M. *Osobní bankrot*. Praha, 2011. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce JUDr. Ing. Bohumír Štědroň, LL.M. Ph.D.
11. DVOŘÁK, Pavel. *Finanční gramotnost: tempo a struktura* [online]. Praha, 2012 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/Dvo%C5%99%C3%A1k-Pavel1.pdf>. Soutěžní práce do Soutěže o cenu děkana. Vysoká škola ekonomická v Praze.
12. MICHALOVÁ, Jana. *Oddlužení v podmínkách České republiky*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Gabriela Oškrdalová.

Internetové zdroje

13. Celkové zadlužení domácností. *ČNB* [online]. 2013 [cit. 2013-09-24].
Dostupné z:
http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_sestuid=1538&puka=1,2,3&p_strid=AD&p_sort=2&p_od=200512&p_do=201307&p_period=1&p_des=50&p_format=6&p_decsep=,&p_lang=CS
14. České domácnosti dluží bilion. *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z:
<http://notes.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>
15. České domácnosti - Co o nich víme?. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit.2013-11-16].Dostupné z:

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/csav13070113.doc>

16. Insolvenční zákon. *EPravo* [online]. 2006 [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvenzni-zakon-40454.html>
17. Insolvenční zákon. *Justice.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek/kalkulacka-vypocet.html>
18. Jak probíhá bankrot dle insolvenčního zákona. *Euroekonom.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/podnikani-bankrot.php>
19. JIŘIČKA, Pavel. *Úloha správce v insolvenčním řízení*. [online]. 2012 [cit. 2013-09-29]. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/jiricka.pdf>
20. Justice. *Insolvenční zákon* [online]. 2013 [cit. 2013-12-04]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek.html>
21. Zákon o osobním bankrotu. *Osobní bankrot.info* [online]. 2009. [cit. 2013-10-12]. Dostupné z <http://www.osobni-bankrot.info/insolvenzni-zakon>.
22. Procesní subjekty. *Business.center* [online]. 2013 [cit. 2013-09-29]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvenzni/cast1h2.aspx>
23. Vláda posílí práva účastníků insolvenčního řízení. *Vláda ČR* [online]. 2013 [cit. 2013-12-13]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-posili-prava-ucastniku-insolvenčního-řízení-103780/>
24. Vývoj insolvenčního řízení v ČR. *Ekonomika a Management*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-24]. Dostupné z:

<http://www.ekonomikaamangement.cz/cz/clanek-vyvoj-insolvencniho-rizeni-v-ceske-republice.html>

25. Zákon o osobním bankrotu. *Osobní bankrot info* [online]. 2009 [cit. 2013-11-17]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=455>

14 PŘÍLOHY

Příloha 1 – Insolvenční rejstřík	94
Příloha 2 - Elektronický návrh na povolení oddlužení	95
Příloha 3 - Elektronická kalkulačka pro výpočet měsíční splátky při plnění oddlužení formou splátkového kalendáře	99
Příloha 4 – Pokyny k vyplnění insolvenčního návrhu	100
Příloha 5 – Poskytnuté úvěry domácnostem - podkladová data ke grafu č. 2	105
Příloha 6 – Zadlužení domácností, bankovní a nebankovní sektor – podkladová data ke grafu č. 4	105
Příloha 7 – Vývoj insolvenčních návrhů a jejich schvalování v letech 2008 - 2013 – podkladová data ke grafu č. 5	106

Příloha 1 – Insolvenční rejstřík

Ministerstvo spravedlnosti České republiky

V insolvenčním rejstříku lze vyhledat pouze dlužníky, proti kterým bylo zahájeno insolvenční řízení po 1. lednu 2008. Dlužníky, proti kterým bylo zahájeno konkursní či vyrovnací řízení před 1. lednem 2008, lze vyhledat v [Evidenci úpadočů](#).

Příjmení/název	<input type="text"/>
Vyhledat pouze dle začátku příjmení/názevu	☒
Jméno fyzické osoby	<input type="text"/>
IČ	<input type="text"/>
Datum narození	<input type="text"/>
Rodné číslo fyzické osoby	<input type="text"/>
Obec	<input type="text"/>
Spisová značka	<input type="text"/> INS <input type="text"/> / <input type="text"/>
veřejně u	<input type="text"/>
Stav řízení	<input type="text"/>
v období od	<input type="text"/>
do	<input type="text"/>
☐ Aktuální řízení	☐ Aktuální i ukončená řízení
Klice	<input type="text"/>
v období od	<input type="text"/>
do	<input type="text"/>
Max. počet zobrazených příloček	☐ 50 ☐ 100 ☐ 200

Monitoring insolvenčního rejstříku
Datum: Období:

[Přetvzení výběru](#) [Vyčistí formulář](#)

[Nápověda](#) | [Aktuální info](#) | [Insolvenční zákon](#) | [Seznam insolvenčních správců](#) | [Evidence údajů o cizozemském rozhodnutí](#) | [Formuláře](#) | [Nejčastější dotazy](#) | [Provozní podmínky](#)

Ministerstvo spravedlnosti ČR, Vysoká škola 16. listopadu 10 Praha 2, Česká republika

Příloha 2 – Elektronický návrh na povolení oddlužení

NÁVRH NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ	
Soud	<input type="text"/> Spis.značka <input type="text"/> INS <input type="text"/>
Dlužník	
☐ 01 Fyzická osoba ☐ 02 Právníká osoba	
Osoba oprávněná jednat za dlužníka	
☐ 04 Fyzická osoba ☐ 05 Právníká osoba ☒ ne	
06 Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení	
☒ ano ☐ ne	
Z důvodu zde uvedených navrhuji, aby soud rozhodl o úpadku ☐ hrozícím úpadku ☐ dlužníka a zároveň rozhodl o povolení oddlužení. Popis rozhodujících skutečností osvědčujících úpadek/hrozící úpadek: <input type="text"/>	
07 Návrh na povolení oddlužení je podáván po podání insolvenčního návrhu věřitele	
☐ ano ☒ ne	
08 Navrhovaný způsob oddlužení	
Zpeněžením majetkové podstaty: ☐	
Plněním splátkového kalendáře: ☐	
Dlužník nenavrhuje způsob oddlužení: ☐	
09 Podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat na vyšší hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka	
<input type="text"/>	
10 Očekávané příjmy dlužníka v následujících 5 letech	
<input type="text"/>	
11 Údaje o všech dlužnickových příjmech za poslední 3 roky	
<input type="text"/>	

12 Počet vyživovaných osob	
Manžel/manželka	☐ ano ☒ ne
Počet vyživovaných dětí	<input type="text"/>
Počet jiných vyživovaných osob	<input type="text"/>

13 Dřívější insolvenční či obdobná řízení řešící v posledních 5 letech úpadek			
Dlužníka	☐ ano ☒ ne	Zákonného zástupce	☐ ano ☒ ne
Statutárního orgánu	☐ ano ☒ ne	Člena kol. stat. orgánu	☐ ano ☒ ne

14 Údaje o nezahlazených pravomocných odsouzeních pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy		
	Sp. zn.:	Soud:
Dlužníka:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Zákonného zástupce dlužníka:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Člena stat. orgánu dlužníka:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Člena kol. stat. orgánu dlužníka:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

15 Navrhují, aby soud stanovil nižší než zákonem určené splátky
☐ ano ☒ ne

Popis veškerého majetku dlužníka				
16 Majetek, který není předmětem zajišťovacích práv:				
č.:	Specifikace majetku:	Množství:	Pořizovací cena:	
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>
17 Majetek, který je předmětem zajišťovacích práv:				
č.:	Specifikace majetku:	Druh zajištění:	Množství:	Pořizovací cena:
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>

Popis všech závazků dlužníka				
18 Závazky, ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):	
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>
19 Závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):	
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>
20 Závazky, ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění - vykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Označení rozhodnutí:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>

21 Závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění - vykonatelné:				
č.:	Popis závazku:	Označení rozhodnutí:	Věřitel:	Výše závazku (v Kč):
1				

22 Zákon vyžaduje souhlas manžela(-ky); to neplatí, jestliže oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného společného jmění manželů, rozsah vyživovacích povinností dlužníka vůči jeho manželu a nezaopatřeným dětem nebo rozsah vyživovacích povinností dlužníka manžela

Souhlasím s povolením oddlužení:

Manžel(-ka)	Příjmení:		Jméno:	
	Titul za jm.:		Titul před jm.:	
	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č.p.:	
	Stát:	Ceská republika		

Podpis: Potvrzení úředního ověření podpisu:

23 Ručitel za splnění oddlužení

Fyzická osoba
 Právnícká osoba
 ne

24 Spoludlužník za splnění oddlužení

Fyzická osoba
 Právnícká osoba
 ne

Dlužník prohlašuje, že není podnikatelem a že údaje v návrhu na povolení oddlužení a v jeho přílohách jsou pravdivé.

25 Seznam příloh:

Povinné přílohy:

- Seznam majetku, v němž se označí jednotlivě veškerý dlužníkův majetek, který je předmětem zajišťovacích práv sloužících k uspokojení věřitelů, a veškerý jeho ostatní majetek; majetek, který je předmětem zajišťovacích práv sloužících k uspokojení věřitelů se uvádí zvlášť.
- Seznam závazků, v němž se označí jednotlivě veškeré závazky dlužníka vůči věřitelům, kteří mají právo na uspokojení ze zajištění a veškeré jeho ostatní závazky. Pokud je některý ze závazků vykonatelný, vyznačí se tato skutečnost v seznamu závazků a přiloží se příslušné rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis. U každého závazku vůči věřiteli, který má právo na uspokojení ze zajištění, se označí odkazem na příslušnou položku seznamu majetku, popř. odkazem na údaj o očekávaných příjmech, majetek sloužící k zajištění příslušné pohledávky.

3. Listiny dokládající dlužnickovy příjmy za poslední 3 roky (např. kopie potvrzení o příjmech z pracovního poměru, kopie daňových přiznání, výpisy z bankovních účtů).
4. Výpis z rejstříku trestů dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu, ne starší než 3 měsíce, nebo obdobný doklad členského státu, v němž dlužník v posledních 3 letech pobýval nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců.
5. Listiny, kterých se návrh na povolení oddlužení dovolává a listiny, které prokazují v návrhu na povolení oddlužení tvrzené skutečnosti.

Dále:

1. Je-li návrh na povolení oddlužení podáván i jako insolvenční návrh a dlužník je zaměstnavatel - seznam svých zaměstnanců.
2. Je-li dlužník právnická osoba - výpis z obchodního rejstříku nebo obdobného registru.
3. Písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30% jeho pohledávky. Zároveň musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se s dlužníkem dohodl; podpis věřitele musí být úředně ověřen.
4. Podepisují-li návrh ručitelé či spoludlužníci - listiny, z nichž vyplývá spoludlužnictví nebo ručení těchto osob.
5. Je-li dlužník zastoupen na základě plné moci - plná moc.

Zde očísľujte a označte veškeré přílohy, které jsou k návrhu na povolení oddlužení přikládány:

1

Podpisem stvrzuje:

26 V

Dne

- 27 Dlužník 28 Jiná osoba - fyzická osoba 29 Jiná osoba - právnická osoba

Digitální podpis

Podpis

Je-li návrh na povolení oddlužení podáván zároveň jako insolvenční návrh, musí být podpis úředně ověřen nebo návrh musí být podán elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem.

Potvrzení úředního ověření podpisu

^I vyplní se pouze tehdy, pokud je návrh na povolení oddlužení podáván po insolvenčním návrhu

^{II} vyplní se pouze u zahraničních osob

^{III} datum narození se vyplní, pokud nebylo dlužníkovi přiděleno rodné číslo

^{IV} vyplňte pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

^V vyplňte pouze tehdy jedná-li se o fyzickou osobu podnikatele

Příloha č. 3 - Elektronická kalkulačka pro výpočet měsíční splátky při plnění oddlužení formou splátkového kalendáře

Čistá mzda (měsíční)	<input type="text"/>
Manžel/ka	<input type="text" value="ne"/> ▾
Děti a další vyživované osoby	<input type="text"/>
<input type="button" value="Přepočítat"/>	
Měsíční splátka pro oddlužení	0
Mzda k výplatě	0
Celková výše splátek pro oddlužení za 5 let	0
Vypočet je platný ke dni	01.01.2012

Příloha č. 4 – Pokyny k vyplnění formuláře návrh na povolení oddlužení

Pokyny k vyplnění formuláře návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení může být podán dlužníkem zároveň i jako insolvenční návrh (první úkon v insolvenčním řízení) nebo následně po podání insolvenčního návrhu na dlužníka ze strany věřitele, a to nejpozději do 30 od podání věřitelského návrhu.

Návrh je podán zároveň jako insolvenční návrh – nevyplňuje se spisová značka soudu a zaškrtnete pole č. 21. Dále též vyplňte popis rozhodujících skutečností, které osvědčují úpadek případně pouze hrozící úpadek dlužníka

Návrh je podáván až po podání návrhu věřitele – vyplňte i spisovou značku soudu a zaškrtnete pole č. 22.

Soud Označte soud, ke kterému je návrh podáván. Návrh se podává ke krajskému soudu, který je příslušný pro insolvenční řízení. Aktuální adresy jednotlivých krajských soudů naleznete na stránkách Ministerstva spravedlnosti www.justice.cz. **Sp. zn.** Pole vyplňte pouze tehdy, pokud je návrh na povolení oddlužení podáván po insolvenčním návrhu.

01 Vyplňte, pouze pokud je dlužník fyzická osoba. Vyplní se případné tituly, jméno, příjmení, osobní stav, rodné číslo, případně datum narození, nebylo-li rodné číslo fyzické osobě přiděleno. Dále vyplňte údaje o trvalém bydlišti. Údaj o státní příslušnosti vyplňte pouze tehdy, pokud je dlužník zahraniční osoba.

02 Vyplňte, pouze pokud je dlužník právnická osoba. Vyplní se název případně obchodní firma, identifikační číslo případně jiné registrační číslo je-li dlužníkem zahraniční osoba. Dále se vyplní údaje o sídle právnické osoby. Právní řád založení se vyplňuje pouze tehdy, pokud je dlužník zahraniční osoba.

03 Vyplňte pouze tehdy, pokud si dlužník přeje, aby mu bylo doručováno na jinou adresu, než na adresu sídla či trvalého bydliště. Jestliže si dlužník přeje, aby mu bylo doručováno elektronicky, vyplňte elektronickou adresu a poskytovatele certifikačních služeb (§ 45f odst. 1 občanského soudního řádu)

04 Vyplňte pouze v případě, že v insolvenčním řízení dlužník zmocnil jiné osoby, aby za něho jednaly. U fyzické osoby se vyplní případné tituly, jméno, příjmení, dále též bydliště (obec),

poštovní směrovací číslo, ulici, číslo popisné a stát. Do příloh k návrhu na povolení oddlužení je nutné přiložit plnou moc.

05 Vyplňte pouze v případě, že v insolvenčním řízení dlužník zmocnil jiné osoby, aby za něho jednaly. U právnické osoby se vyplní název případně obchodní firma, identifikační číslo případně jiné registrační číslo je-li dlužníkem zahraniční osoba. Dále se vyplní obec, poštovní směrovací číslo, ulici, číslo popisné a stát.

06 Zaškrtněte pole dle toho, jaký způsob oddlužení dlužník navrhuje. V případě zpeněžení majetkové podstaty se bude postupovat obdobně jako v konkursu. V případě plnění splátkové kalendáře je dlužník povinen po dobu 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Tuto částku rozvrhne dlužník mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění; při tomto zpeněžení se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu. Jestliže dlužník nenavrhuje způsob oddlužení, zaškrtněte pole „Dlužník nenavrhuje způsob oddlužení“.

07 Popište okolnosti, z nichž lze usuzovat, že na výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. Nezajištění věřitelé musí obdržet minimálně 30 % svých pohledávek, ledaže by věřitelé vyjádřili písemný souhlas s nižším plněním (§ 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona). V případě, že některý z nezajištěných věřitelů obdrží méně jak 30 % svých pohledávek, je nutné k návrhu na povolení oddlužení připojit písemný souhlas tohoto věřitele s uvedením hodnoty plnění, která mu bude poskytnuta. Podpis takového věřitele musí být úředně ověřen (§ 392 insolvenčního zákona).

08 Popište veškeré příjmy, o kterých lze očekávat, že je dlužník v následujících pěti letech získá.

09 Popište veškeré příjmy, které dlužník získal v posledních třech letech. Do příloh návrhu na povolení oddlužení je třeba přiložit listiny, které je dokládají (např. kopie potvrzení o příjmech z pracovního poměru, kopie daňových přiznání, výpisy z bankovních účtů).

10 Popište insolvenční či jiné obdobné (konkursní nebo vyrovnací) řízení v posledních pěti letech před podáním návrhu na povolení oddlužení. Zaškrtněte, zda se jednalo o insolvenční či jiné obdobné řízení proti dlužníkovi, jeho zákonnému zástupci, jeho statutárnímu orgánu či jeho

členu kolektivního statutárního orgánu (jde-li o právnickou osobu). Dále vyplňte spisovou značku insolvenčního či jiného obdobného řízení, doplňte způsob skončení insolvenčního či jiného obdobného řízení, datum skončení insolvenčního či jiného obdobného řízení a soud, před kterým insolvenční či jiné obdobné řízení probíhalo v prvním stupni.

11 Vyplňte údaje o nezahrazených pravomocných odsouzeních pro trestný čin majtkové nebo hospodářské povahy. Vyplňte zda se jednalo o trestný čin dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu či jeho člena kolektivního statutárního orgánu. Dále vyplňte spisovou značku a označení soudu, před kterým probíhalo trestní řízení v prvním stupni.

12 Označte veškerý majetek, který není předmětem zajišťovacích práv (včetně pohledávek). Označte pořadové číslo, popište majetek, množství a pořizovací cenu. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam majetku, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 2 insolvenčního zákona). Dále je nutné, aby byl k návrhu na povolení oddlužení připojen seznam majetku splňující náležitosti dle § 392 odst. 2 insolvenčního zákona.

13 Označte veškerý majetek, který je předmětem zajišťovacích práv (včetně pohledávek). Označte pořadové číslo, popište majetek, uveďte druh zajištění (např. zástavní právo), množství a pořizovací cenu. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam majetku, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 2 insolvenčního zákona). Dále je nutné, aby byl k návrhu na povolení oddlužení připojen seznam majetku splňující náležitosti dle § 392 odst. 2 insolvenčního zákona.

14 Označte veškeré závazky veškerých věřitelů dlužníka, které jsou nevykonatelné a ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění. Uveďte pořadové číslo, popište závazek, označte věřitele a výši závazku. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam závazků, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 3 insolvenčního zákona).

15 Označte veškeré závazky veškerých věřitelů dlužníka, které jsou nevykonatelné a ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění. Uveďte pořadové číslo, popište závazek, označte věřitele a výši závazku. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam závazků, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 3 insolvenčního zákona).

16 Označte veškeré závazky veškerých věřitelů dlužníka, které jsou vykonatelné a ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění. Uveďte pořadové číslo, popište závazek, označte věřitele a výši závazku. Dále též označte rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis, ze kterého vyplývá vykonatelnost závazku. Toto rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis

musí být přiloženo k návrhu na povolení oddlužení. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam závazků, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 3 insolvenčního zákona).

17 Označte veškeré závazky veškerých věřitelů dlužníka, které jsou vykonatelné a ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění. Uveďte pořadové číslo, popište závazek, označte věřitele a výši závazku. Dále též označte rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis, ze kterého vyplývá vykonatelnost závazku. Toto rozhodnutí či notářský nebo exekutorský zápis musí být přiloženo k návrhu na povolení oddlužení. V příloze návrhu na povolení oddlužení musí být též seznam závazků, který splňuje zákonem stanovené požadavky (zejména § 104 odst. 3 insolvenčního zákona).

18 Jestliže má dlužník manžela/manželku, zákon vyžaduje jeho/její souhlas s návrhem na povolení oddlužení. Souhlas není vyžadován tehdy, pokud oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného společného jmění manželů, rozsah vyživovacích povinností dlužníka vůči jeho manželu/manželce a nezaopatřeným dětem nebo rozsah vyživovacích povinností dlužníka manžela/manželky. Vyplňte případné tituly, jméno, příjmení dlužníka manžela/manželky. Dále vyplňte jeho/její bydliště (obec), poštovní směrovací číslo, název ulice a číslo popisné. Podpis manžela/manželky musí být úředně ověřen.

19 Jestliže existuje osoba, která je při povolení oddlužení ochotná zavázat se jako ručitel, zaškrtněte ANO. Jde-li o fyzickou osobu vyplní se případné tituly, jméno, příjmení, rodné číslo, případně datum narození, nebylo-li rodné číslo fyzické osobě přiděleno. Jde-li o fyzickou osobu podnikatele vyplní se též identifikační číslo případně jiné registrační číslo, jedná-li se o zahraniční osobu. Dále též vyplňte údaje o trvalém bydlišti fyzické osoby. Jde-li o právnickou osobu vyplní se název případně obchodní firma, identifikační číslo případně jiné registrační číslo je-li dlužníkem zahraniční osoba a údaje o sídle právnické osoby. Dále vyplňte též rozsah, ve kterém je ručitel ochoten se za dlužníka zaručit. Podpis ručitele musí být úředně ověřen.

20 Jestliže existuje osoba, která je při povolení oddlužení ochotná zavázat se jako spoludlužník, zaškrtněte ANO. Jde-li o fyzickou osobu vyplní se případné tituly, jméno, příjmení, rodné číslo, případně datum narození, nebylo-li rodné číslo fyzické osobě přiděleno. Jde-li o fyzickou osobu podnikatele vyplní se též identifikační číslo případně jiné registrační číslo, jedná-li se o zahraniční osobu.

Dále též vyplňte údaje o trvalém bydlišti fyzické osoby. Jde-li o právnickou osobu vyplní se název případně obchodní firma, identifikační číslo případně jiné registrační číslo je-li dlužníkem zahraniční osoba a údaje o sídle právnické osoby. Dále vyplňte též rozsah, ve kterém je spoludlužník ochoten se za dlužníka zavázat. Podpis spoludlužníka musí být úředně ověřen.

21 Zaškrtněte v případě, že je návrh na povolení oddlužení podáván zároveň jako insolvenční návrh. Jestliže toto pole zaškrtnete, vyplňte zda dlužník navrhuje, aby soud rozhodl o jeho úpadku či o jeho hrozícím úpadku. Dále je nutné popsat důležité okolnosti, ze kterých vyplývá, že dlužník je v úpadku (§ 3 odst. 1 až 3 insolvenčního zákona) případně hrozícím úpadku (§ 3 odst. 4 insolvenčního zákona).

22 Zaškrtněte tehdy, pokud je návrh na povolení oddlužení podáván až po insolvenčním návrhu věřitele.

23 Očíslete a označte veškeré přílohy, které jsou k návrhu na povolení oddlužení přikládány.

24 Vyplňte místo a den, kdy je návrh na povolení oddlužení podepsán. Zaškrtněte, zda návrh na povolení oddlužení podepisuje dlužník nebo jiná osoba. V případě, že návrh na povolení oddlužení podepisuje jiná osoba, je třeba k návrhu na povolení oddlužení připojit plnou moc.

25 Vyplňte jméno a příjmení osoby, která návrh na povolení oddlužení podepisuje.

26 Podepisuje-li návrh na povolení oddlužení jiná osoba než dlužník a jedná se o fyzickou osobu vyplní se případné tituly, jméno, příjmení, dále též bydliště (obec), poštovní směrovací číslo, ulici, číslo popisné a stát.

27 Podepisuje-li návrh na povolení oddlužení jiná osoba než dlužník a jedná se o právnickou osobu vyplní se název případně obchodní firma, identifikační číslo případně jiné registrační číslo je-li dlužníkem zahraniční osoba. Dále se vyplní obec, poštovní směrovací číslo, ulici, číslo popisné a stát.

Příloha 5 – Poskytnuté úvěry domácnostem - podkladová data ke grafu č. 2
(v mld. Kč)

Období	Zadlužení domácností	
	Rezidenti-úvěry domácnostem (včetně NISD) celkem	
2000		121,4554
2001		139,4962
2002		180,157
2003		236,1229
2004		312,6461
2005		413,7346
2006		535,2055
2007		719,8063
2008		872,2817
2009		973,4995
2010		1042,5369
2011		1096,3922
2012		1132,4397
2013		1180,9017

Příloha 6 – Zadlužení domácností, bankovní a nebankovní sektor – podkladová data ke grafu č. 4 (v mil. Kč)

Období	Bankovní sektor Na spotřebu	Bankovní sektor Na bydlení	Bankovní sektor Ostatní	Nebankovní sektor Na spotřebu	Nebankovní sektor Na bydlení	Nebankovní sektor Ostatní
2005	89548,5	282132,1	46118,4	92487,8	530,1	12031,3
2006	110087,8	374310,5	56240,1	100279,7	766,9	13751,3
2007	138706,8	514763,8	72801,8	128497,7	1118,1	19443,5
2008	170397,9	618438	91384,9	137130,3	1500,2	15646,8
2009	187187,9	690330,7	105785,5	110127,4	1366,8	13705,7
2010	201653	737217,8	118208,6	63961,3	1168,5	13941,4
2011	199617,3	786894,4	131554,5	68146,5	1168,5	12875,9
2012	199591,3	830548,8	133178,7	66472,1	991,9	10564,8

Příloha č. 7 – Vývoj insolvenčních návrhů a jejich schvalování v letech 2008 - 2013
 – podkladová data ke grafu č. 5

Rok	Podané návrhy celkem	Podané návrhy oddlužení	Schválené oddlužení	Změna v %
2008	5236	1693	731	
2009	9396	3744	2469	237,7565
2010	16101	10014	6276	154,192
2011	24466	18021	11589	84,65583
2012	32656	25787	16956	46,31116
2013	36909	30029	19165	13,02784
Celkem	124 764	89 288	57186	